Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхеҳьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 26 август, 1972 шу. ◆ № 103 (3200). Мах 2 кап.

Сийлахьча юбилея сийна

ДОАКЪАР ІАЛАШДУ

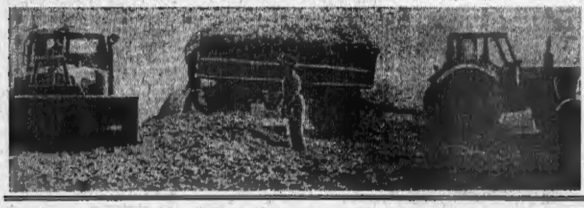

Болх дика вІашт Іехьбаьккха къахьегама лакха хьокхамаш доахаш доакъар Іалашдеш ба Грозненски района «Атагинский» совхоза хьайбаш лeладераш. Даьрхіа вІашагІтeлхача бригада хІанале Іалашъяьй 2200 тонн сенаж, 3000 тонн ча, 200 тонн витаминаш баьца хьоар. Траншейка 4500 тонн силос чуеллай.

ХІана дукхагІбол тeрках силос кийчъяра тІабахийтаб доакъар Іалашдеча бригада бокхлоша. Силоса хьажкІаш хьокхаш пхи агрегат я. Уж лелаеш ба механизатораш Джамалханов Ризван, Дароев Муса, Мамацаев Сулима, кхыбараш.

Дика болх бу силоса хьекха буц а хьажкІаш а дІакхухьача шоферашa а. Наьна Акаев Салама, Исмаилов Салмана. ОйбаевIабдул-Муслима хьай тІера траншейка норма, 22 тонн йолча 30 тонн силосий масса дІахьу цхьан дийнахь. Цу гІулакхо комбайнерий горо хулийт агрегаташ юха ца соцаеш болх бе.

Іалама хьалаш во хинадале а ре хьайкъаш силоса даьрхІа дІайийна хьажкІаш. Пхьайолча участкашкара хІара гектара тІара 150 центнер соагІа хьажкІаш чуоц механизатораш. Силос Іалашъяра баххаш дІахо а деш да.

СУРТАШ ТІА: силоса хьажкІаш хьокхаш ба механизатораш. Лохехьа — траншей чу силос йолъаш ба.

І. РУДСКЕ суртaш.

ХЬУ ЛЕЛАЕРИЙ БОЛХ ДИКА ЛЕЛ

Дикача толамашца лакъаболх СССР-и Нохч-ГІалгІайчен автономии хьеяь 50 шу дизара СьмугІашкарча хьун боахама болхлой. ВорхІ бетта производственни задани цхьацадолча хьокхамех тІехкхоачашъяьй цар. Укх шера 38 гектара тІа хьу дІае езаш яр коллективa. Уж а цхьан гектара тІа питомника даьрхІа боча бІара кІарихала га а дІадийна даьннад. Из болх дика чакхбаьккхар звеньевие Гендиева Умидата, боххлоша Баиаева Падама, Махутова Хедас, Сарилапова Салисата, кхыбар.

ПалнагІа 400 гектара тІарча гаьний йовхъашка оасар де деяш дар. ХІаьта оасар дІаьд 588 гектара тІа.

Оасар деш дика къахьийгІа механизатораш Бетерханов Іабдулла, Исаев Іааьма, Абиев Лаьчас.

Цул соагІа лазар кхийттея волол гІьнаш дІа в йоахаш хьу шенаьй. Покъвенна гІьнаш школашка, бахча нахаги организацешка йоагае йохх СьмугІашкарча хьу леладераша.

Садоаллача хІамаеx гаьнаш дика лоралю хьу леладераша. Ядохимикаташца обработка яьй 2800 гектара. Хьуна молхаш техай юрта боахама кхуацца.

— Оакхараштa зе дой цу молхаша? — хьаьттар оахa.

— ВІалла хІама а дац, — жоп делар хьу лорееш волча Нажирхоев Рамзана.

— Ядохимикатий дозировка оакхараштa зе дергдоацаш кийчъю оахa.

Къаьстта али деза хьу лореш болча хьахоех. Уж ба Лабдаиноз Мовлати Гурсаев Баудий. Воахю йовцаш хьу тедараша лира къовсам лоаттабу цар.

А. ПАЦАРИГОВ

1972 ШЕРА 20 АВГУСТ ТІАКХОАЧАШ РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ГУРАХЬ ДІАЮВЧА КУЛЬТУРАЙ ФУ КИЙЧДАРАХ ЙОЛА СВОДКА

(план проценташца)

Кондициони фу кийчдара процентех кхочча моттиг	Районаш	Техника	Кондиционни дар	Цу даькъе классех: I	II	III
1.	Гудермеса	113	113	107	6	—
2.	Урус-Мартана	124	124	98	23	2
3.	Шалва	107	107	81	25	1
4.	Грозненски	105	95	77	17	4
5.	Наьсаре	94	94	76	8	10
6.	Шелковской	105	105	70	36	—
7.	Наурски	85	80	66	7	5
8.	Ачхой-Мартана	76	59	57	1	1
9.	Надтеречни	64	62	56	2	4
10.	Сунженски	92	88	46	22	20
11.	МагІалбика	80	70	45	30	5
12.	Советски	12	12	12	—	—
13.	Ножай-Юрта	91	10	—	3	7
14.	Ведана	—	—	—	—	—
	Ерригача республике	90	92	71	16	5

Хьалхле лелаеча бригаде

Грознера Урус-Мартане хьалболача накъа аьрда оагІорахьа дада «Красноармейский» совхоза кхаш. Дукха ха йоаццаш «дошоча» фоода тара лосташ гурахь дийна ялат латтар укхаза. Из ялат хиниахьа чуийца бьылар совхоге. АргІаш о дин дІаоттадир ча. Бакъда, дукха да лакха хинна къам ккоба безам болча къахьетамхошкара дІадехар.

Ялат чуийцава доалаш дац на гІулакх. Цу сахьате удобренеш а тайса ахи дева лаьтта. Гурахьа дуа ялат дІаде йисар хІевига хьа я. Цудухьа сихонца лаьтта аьхни иуйна де дезар даьи дикккар шоай керттера декхар лерхІ совхоза механизаторашa. Цу гІулакха теркам тІабахийтаб совхоза кулгалдоша а парткомо а. ВІаштІехкъяьхай моральнии материальнии стимулаш. Хьалха латтарий сийна урагІъухийт ЦІа байракх, уж приказаца белгалбоах, ахчаи прeмеш тел. Шоай хьалтош кхоачашдарга хьежжа хьинаре хьахьег совхоза механизаторашa я. ХІаране шийн норма кхоачашъю, хІаьта цхьаберашa тІехкхоачаш а ю.

Дика лел лаьтта ахара гІулакх Кадыров Хьусейн бригадир волча номер 1 йолча бригаде.

Тхо цу бригаде долдаш партъюма секретара Карнаев Камила дувц:

— ДикагІнарех ца1 я из бригада. Хьайна гурга хьона мел шоайна тІера болаш, безаме бо бригада доакъашхой. ХІаьта цу коллективана кулгалдер дика коммунист а активист а ва.

Тхо бригаде дІаккаьчача хана делкъийна хІама даа гулбенцабар механизатораш. Гаьнара еттаьъ ваме кийчъяьча юьлеа хІамах хьаж, хоз белар, бу бегаш. Бакъда, бегаш а бар лаьттанцарча балхакна буэзабенна.

— Хьайча цІена трактор елча бетта тІи лаьтта аха гІоргарий хьо Іали? — йоах цхьенне.

— Хьо веле з са воІ-м хІинзехьа а кийвенна ва ниха ваха, жоп лу Іале.

Дукха хa яц Мимураев Іали силос лаьттагІа йоалача къахьегаш а хиний хІана лаьтта оахаш вола. Бакъда, цу йоаццача хана а ше белгалвалийта кхийнад цуи. Дийнахьа лаьтта ахара норма 3,7 гектар мара йоацача во оахар 5,5—6 гектар хул.

— Шийна дайча Іуналга хьежжа мара хьувнъам лаи лаьтта,— дувц бригадира. Цудухьа хьалхе а минеральни удобренеш йилаяй оаха 1431 гектара тІа.

Из кха да бригада аха дезар я. ХІаьта 21 августе аьхар 715 гектар я.

Сихонца бе йиш йолаш бац из болх, хІана аьлча оахма кІоарсал 25—27 сантиметр хила деза. ТІакха трактор йоагІачуа сихагІа лелайойя оахам дика хилац. Из дика хов механизатораштa. Іаи замалаь агротехниках лаьца занятеш хиннай цар. Цудухьа теори практикаца юкаеш оах хІаране шийн участок.

Къаьстта дика оалам де дезаш да гурахьа ювча культураштa оахаш дола лаьтта. 450 гектар да цу тайпара даьхо. ХІаьта аха дезаш дисаб 150 гектар мара дац. Из болх сихагІа чакхбаккхара механизатораш тІадьехаш да лоаур.

«Механизатораш, дийци хиннахьа аьхе довла лаьтта».

Делкъа ха чакхъяьлачул тІехьагІа шоай-шоай тракторашa йолча дІа-юха бахар механизаторашa.

Моторий тaташа екайора аре. Шийн така чу йижар къахьегама тема.

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

Э. ХОНЕККЕРА 60 ШУ ДИЗАРГА

СССР Лаккхеҳьарча Совета Президиумо, СССР-ан ГДР-ан юкъера вежарашха дола доттагІалла цхьана леладу гІулакхаши вегІахкувлача тІехдаьнна доккхий хІамаш карагІдувлар, машарл социализми чІоагІъяра гІулакхa юкъе доккха дакъа лацар белгалдоаккхаш а ваьча дийнахь дена 60 шу дизарца дувзаценна а, Ленина орден еннай Германе Социалистически единий парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара воккъост Эрих Хонеккера.

КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, СССР Лаккхеҳьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне, СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина моаршал душ посІани яьйтай Э. Хонеккерага.

(ТАСС).

Бурувдеттарий къахьегама вахта

33 ЭЗАР СОМ КХОДАЬД

Дикача къахьегама толамашца накъайода СССР-и Нохч-ГІалгІайчен автономен 50 шу дузача юбилейшта Старогрозненски бурувтохара балхий управленера комсомольско-кагирхой бурувдеттарий бригада. № 697 йолча тІехкІоаргача скважинана бурувтохаш я из. Август бетта задание 95 метр бурув тоха дезац яр бригада, хІаьта из задани 23 августе тІехкхоачаш а еш скважинана тохаш доля бурув 2383 метр кІоаргдалийтад цо.

ХІана 273 миллиметр диаметр йола колонна скважине Іочухийта кийчлуш ба бригада бурувдеттараш.

Бурувтохита сихдара дІайохийта химически реагенташ, электроэнерги кхоярах, бурувтохача эстех биза пайда пайбарах укх шера бригадас пачхьалкхена кходаьд 33 эзар сом.

Белгалъяьнна дика къахьегаш я цига Бурышевский Иван, Кеда Александр керте латта сменаш. ХІара сменагІа 110—115 процент нормаш кхоачашъю цар.

• • •

СКВАЖИНА ДЕБИТ ЛАККХЕННАЙ

Старогрозненски бурувтохара балхий управленерча Зверный Михаил Тихоновия керте латтача бурувдеттарча бригада хІанзалца тахкавза йолча «Минеральное» яхача моттиге 624 дийнахь къахьийгад скважинана бурувтохаш. Июль бетта 5100 метр кІоаргачура мелоян мехкдаьтта йоаха кІедж техар цига. Дейнахьа бусе во душ хинна мехкдаьтта 600 тонн я.

Дуяхьашка мехкдаьтта даьхо доалдача моттигера скважино луча цу мехкдаьттах кхоачамбаь Іовзар бурувдеттарашна мехкдаьтта доахараши. Из совдаккхара тІадерзадаь дукха балхаш дир цар. Скважина чу Іочухийтача колонна Іургаш я доахаш кислотин обработка йир цар. Йоккха гІа диаметрзаш йола штуцераш оттайир. Цул тІехьагІа сихьата 48 кубически метр цІена мехкдаьтта дала йолаелир скважина. Лоацца аьлча, дийнахьа бусе хьадовккхаш дола мехкдаьтта шозза дукхагІа хилар.

Бурувдеттараша шоай къахьегама толамаш хетаду хьатІадовгІача юбилейни цІейшта.

А. ТИЩЕНКО.

Л. И. БРЕЖНЕВ КОКЧЕТАВЕ КХАЬЧАВ

1972 шера 24 августа г. Кокчетава кхаьчар КПСС ЦК Генеральни секретарь воккъост Л. И. Брежнев. Аэропорте вов. Л. И. Брежнева новкъавоалхабер: КПСС ЦК Политбюро член, Казахстана КП ЦК хьалхара секретарь вок. Д. А. Кунаев, Казахстана КП ЦК [illegible] Б. [illegible], С. К. [illegible], С. Б. [illegible], В. И. [illegible], парте обкоман хьалхара секретараш, облисполкомий председателаш, парте балкхара областной управленей начальникаш, республики министраш.

(ТАСС).

Казахстане хинна совещани

1972 шера 25 августа городе Кокчетава хилар парте обкомий хьалхарча секретарий, облисполкомий председателий, парте балкхане областной управленей начальникий, хІаьта иштта республики цхьайолча министерствай векалий кулгалхой совещани. Совещание дийцар 1972 шера хальа бахама план кхочушъяра дешаш, къаьстта теркам тІабахийтар къуьнъан чуэцаяга вІашатІехьдахкхара пачхьалкхенга хьаьт доахарах.

Совещание къамаьл дир гулбенараша бехкам тІанийсача КПСС ЦК Генеральни секретара воккъ. Л. И. Брежнев.

(ТАСС).

МАШАРИ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КХЕРАМЗЛЕИ ЧІОАГІЪЯР ДУХЬА

СССР Лаккхеҳьарча Совета Союза Советеи Къамий Советеи кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссей цхьана хинна заседани

23 августа Москвахча Кремлевски дворецe цхьана заседани хилар СССР Лаккхеҳьарча Совета Союза Советеи Къамий Советеи кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссей.

Комиссешка заключени яйта СССР Лаккхеҳьарча Совета Президиумо дІачудахна 1972 шера 26 мае Москве кулгаш яздаь, ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадара хьакъехьа Советски Социалистически Республикай Союзаи Америка ВІашагІкхийттача Штаташтеи юкъе даь договор дуцца болабелар комиссей членаш.

Союза Совета кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссе председатела, КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара М. А. Суслова къамаьл де дош делар СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министра хьалхарча заместитела В. В. Кузнецова. Советски правительства цІерагІа дир цо къамаьл.

СССР-ан США-н ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадарах доля договорa кулгаш яздаьд, аьлар В. В. Кузнецова, Москве 26 мае Советски Союза цІерагІа КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева ВІашагІкхийттача Штатий цІерагІа США президента Р. Никсона.

Договора тІа оттадаьд, ракеташтa духьаларча оборона средствий дІатаръяра оагІонех хІарана гобаьккха цхьа бІаьа ах бІаьа километр радиус а йолаш шиннел тІех район я йовех хІара районе противоракетий бІаьннел тІех пусковой установка я хила йиш ца хилар. Цунца цхьана цу тайпара хІара установкера цхьа кхоссаш цхьаннел дукхагІа противоракета кхоссаргІйола пусковой установкаш хье а дІайоаржае а йиш яц. ОагІонаша дош лу фобжа тІа, фега, космосе е мобильнии лаьтта тІа латтаргІйола ракеташтa духьаларча оборона системаш е компоненташ хьа ца ен да йоаржае, хІаьта иштта кхы а шоашта тІаэц ПРО системашта бокъонца доазув оттадегІа Іалашдеш тІадеозадаь декхараш.

Договора лоархІаме дакъа да укх договоро доазув оттадеь йолл ПРО системаш е цар компонентaш кхыча пачхьалкхенашта дІа ца ялей шоай къаман територе арахьа дІатар ца ен сьина оагІонаша тІанийца декхар. Цу моттиго, шеко йоацаш, укх договора лоархІам лакхбу дунен халкъашта юкъера кхерамзле чІоагІъяра чакхдоаккха гІулакхие хиларах терра.

Договора кхеча хана кулгаш яздаьд, йоахар дІахо В. В. Кузнецова, стратегически наступательни герзашта доазув оттадара дакъе чакхдоахача цхьайолча гІулакхий хьакъехьа хинна цхьа соглашенена а.

Уж белгалъяьха соглашенеш ва, укх шера мае пачхьалкхенашта керте латтарий хинна советско-американски вІашагІкхетара ирта итог а санна, белгалдаьхкхар В. В. Кузнецова, КПСС XXIV съездо тІаийца машара программа кхоачашъяра даькъе бокха гІа баккхаб, арахьарча политика дакъе вай парте лелабу генеральни никь чакхбоаккхача лоеца лоархІаме дакъа да.

ДІахо В. В. Кузнецова хоам бир, ракеташтa духьаларча системашта доазув оттадарах дола договор США конгресса сенато къоабалдаь хиларах а цунна ратификации ара ратификационни грамотана кІал президента кулг яале дезаш мара ца хиларах а.

Соглашенеш хІанзале а бокъе чу лоархІамера документашц хиларах терра шерра къоабалъяь тІанийцай. Ядерни тІемо, нагахьа санна из хьайча, деррига халкъашта чот-са яь вергвоацаш доккхий зуламаш дергдолга, деррича адамашта Іалашъяре бокхда бала бергболга хІаранне дика кхеташ хиларах деррига мехкий халкъашта чІоагІо раьза хинна тІанийцар уж.

В. В. Кузнецова хьахайкадир, ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадара хьакъехьарча СССР-ан США-н юкъерча договора ратификаци яр хьакъехьара СССР Министрий Совета предложени массана раьза а волаш СССР Лаккхеҳьарча Совета кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссе хьалхоа, царгІоагах шо чІоагІа дор тІайцай хилар.

В. В. Кузнецова баьча хоамаца ювзаенна еча преннеха къамаьл дир депутаташа: Г. А. Жуков — «Правда» газета обозревателa, эскара инарла В. Г. Куликова — СССР оборона министра хьалхарча заместителa, СССР Герзанцарча Низий Генеральни штаба начальника, Л. Н. Толкунова — «Известия» яхача газета керттерча редактора, С. Н. Имашева — Казахстана КП ЦК секретара, авиаци инарал-полковника А. И. Покрышкина — СССР ДОСААФ ЦК председателa, В. И. Дубинина — гІабоахача массивьера машиниста. Къамаьлаш мел даьраша цхьатарра раьза а хиннар хьаллаьцар дуцца хьачуденна договор цхьакха товзар юкъе цаьхо къоабалден ратификаци яйта СССР Лаккхеҳьарча Совета Президиумага из дІадален цьиин сина предложени.

Цул тІехьагІа къамаьл дир М. А. Суслова.

Советски правительства цІерагІа СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министра хьалхарча заместитела В. В. Кузнецова баьча доаме тІа а, аьлар цо, СССР Лаккхеҳьарча Совета Союза Советеи Къамий Советеи кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссей членашца дальча къамаьлашка а массе оагІорахьара хьежаб ратификаци е йоагІаш долла 26 мае Москве кулгаш яздаьча, ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадара хьакъехьарча СССР-ан США-ний юкъерча договорагa. Бокъонца хила из доагІара дола хІама да конституци сиина цхьаьнца ратификаци е езаш еш а, ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадара договораш яйъ юкъенна йола стратегически наступательни герзашта доазув оттадара даькъе цхьадола гІулакхаш чакхдахара хьакІехьа СССР-ан США-ний юкъе хинна яь соглашени цу цхьан хинна юкъар я.

Кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссей членаша лакхе йийца соглашенеш нийса хьахар аьрри тІема кхерам мелбарах дунен халкъашта юкъера кхерамзле чІоагІъяра, стратегически герзаш Іовлента юхаоарa е массеше, цІенда герз дІадаккхара проблеме санна йола хазаво селлара лоархІаме проблема къоастаяра аьттув болашагІа доле хьалаш вІаштІехьлахая а тІабиерзабеь баьккха лоархІаме гІа санна а лоархІаш. Вайна дагадоагІа В. И. Ленина аьнна дешаш: «Герз дІадаккхар социализма идеал я», цудухьа вай дола хІама ду цу идеалага кхачарa.

СССР-ан США-ний юкъе даь ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадарах дола договор а хІаьта иштта стратегически наступательни герзашта доазув оттадара хьакъехьа хинна яь соглашени а 1972 шера мае Москве пачхьалкхенашта керте латтараша переговораш ена хайт кулгаш яздаь кхыдола документаш а — из эгара хьалха машар безац йола арахьара политика парте Советски пачхьалкхенон цІерагІа чакхъяхарах а КПСС XXIV съездо кийчъяь машара бахьан долаш лоаттабеча къовсама программа кхоачашъярах а хьахинера баьнха бокха толам ба.

Пачхьалкхенашта керте латтараша яь советско-американски переговораш а царех хьаьнна лоархІаме дика хІамаш а иштта Советски Союза низ сийдабенихарах, дунен халкъашта юкъерча кхерамзле соотношени социализма пайдане йолча оагІорахьа хувцалларах законаш боарама гІа хьаллина хІама да. Хьахинад тайп-тайпара социальни строяш йола пачхьалкхенаш машаре ехаре принцип дунен халкъашта юкъера отношенеш дегІадара даькъе лоархІаме фактор а хиннa дІаттаь керда хьалаш. Тхон чакхбаьниечул тІехьагІара дуккхача шеранаша социалистически мехкашцарча гІулакхашка кхоастагІаш дола «чхакдувсара» политика, «низа позицешкара», иштта кхы тайпа политика лелаяь Америка ВІашагІкхийтта Штаташ цу нердача хьалашка ийсагІа мех бе яьнай дунен халкъашта юкъерча хьала, «Советски Социалистически Республикай Союзаи Америка ВІашагІкхийттача Штаташтеи юкъерча гІолакхий лерлашз» яхаа Москве кулгаш яздаьча документа тІа цхьатаррар чакхоний машаре яхарен принципий ларда тІа латта мнина а межа цхьатарра кхерамзлен хьешташ бакьдаь тІаэца а юкъа юкъе боаккхаргбоацаш е юкъе баккхара кхерам тІатувсаргбоацаш дош дала а дІатаде а дийнар цар.

Ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадарах дола договор дерзи пачхьалкхенашта керте латтарашa Москве яьча переговорех хьажинарий лоархІамегІара дакъа лоархІаме стратегически наступательни герзашта доазув оттадара хьакъехьа хинна соглашени хиларе чІоагІа къаьхьаста. Деррига хьал масса оагІорахьа дийста дийзар, дукхача беттаьа сибберагІа болх бе безар. Из гетара дика кхетадеши хила деззагІаши дола хІама да. хІинa вайна лен повестка тІа латтар кхефирне Іалашъяр санна. иштта кхерам тІема кхерам кІезигбара пепспективаш хьахилийтара а деша да. Тахан ювчача соглашеней лоархІам бокъонца санах латт, аьна, из латт, чертерча, юкъметтигерча достиженика герзаш кІезигдаь даьокІа, ракетно-ядерни стратегически герзаш Іовлента юхаоара тІаерзабь уж хиларах.

Тахан дувцача СССР-ан США-ней юкъерча ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадарах долча договора хІаьта иштта стратегически герза доазув оттадара хинна вьяс соглашенен керттера бешдело я оагІоний цхьатарара кхерамзлен принципаш тІа латтеш уж хиларах а оаватни стратегически герзий даькъе цхьаьннa а оагІонна цо совле луш ца хиларах а. Цунах латт цу документий пайдане лахара низа.

Советски пачхьалкхенех даьна дьть, вай арахьарча политика маІан хувца дийзадац вай юкъаш йола соглашени США-ца яра. «Капиталистически мехкий, цу даькъе США а, хьакъехьара вай принципиальни никь, — йоахаб парте XXIV съезда яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тІа, — сенах латт яьча, из латт, машаре дахара принципаш практике лоархІе йилаш чакхьяхарах, вІашагІоле яргІйола бувзамаш дагІакхувларах, хІаьта из де кийча йола пачхьалкхенашца машар чІоагІдара даькъе цхьана гІулакхаш леладора».

СССР-ан США-ний юкъерча ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадарах долча договора а хІаьта иштта стратегически наступательни герзашта доазув оттадарах йолча хайна яьча соглашене а маІан дийцад дошладчика В. В. Кузнецовех кхача ораторашa.

Пачхьалкхенашта керте латтараша советско-американски переговораш яьча хана Москве кулгаш яздаь документаш гІойле йолаши пайдане да советски санна, иштта американски а халкъашта. Уж деррига дІадика халкъий хьашташа а, массе мелла дунен халкъашта юкъера кхохкам кІаьдбара хьашташа а ма яханд да машари кхерамзлен бахьан долаш лоаттабеча къовсаме керда лоархІаме гІа баккхар хиларе терра.

Вай дувцаш дола документий, аьлар М. А. Суслова юкъера шийн къамаьл чакхдоаллаш, шоана мах хоара, лакхха мах баьб КПСС ЦК-ас, СССР Лаккхеҳьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo. Уж дег тІара къоабалду берригача советски наха. Уж чІоагІа раьза хиннa тІаийцар социалистически сдружествий мехкашка. Дунен тІара кхохкам кІаьдбара, ядерни тІема кхерам из хиллйтарах кІезигбара бола шир лоархІам белгалбоах дунен тІарча дукха а дукхагІдолча мехкий пачхьалкхенийи политически деятелаша а дунен шерарча общественностьо а.

Договор дийса даьнад. Депутаташа массера раьза а волаш тІаэц комиссей заключени. Цу тІа Іоах. СССР Лаккхеҳьарча Совета Союза Советеи Къамий Советеи кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссешка къоабалду ракеташтa духьаларча оборона системашта доазув оттадара хьакъехьа Советски Социалистически Республикай Союзаи Америка ВІашагІкхийттача Штаташтеи юкъе даь договор, цунна ратификаци елга могаду СССР Лаккхеҳьарча Совета Президиумa.

• • •

СССР Лаккхеҳьарча Совета комиссей балха юкъе дакъа лаьцар СССР Лаккхеҳьарча Совета Союза Совета кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссе председатела заместитела, КПСС ЦК секретара К. Ф. Катушевеи Къамий Совета кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссе председатела заместитела А. Ю. Снечкусеи.

(ТАСС).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ЛЕРТТIА ДIАДОЛАДЕРГДА ПОЛИТДЕШАРА КЕРДА ШУ

Партийни комсомольски дIадаха дешара шу КПСС XXIV исторически съезда решенеши материалаши кIоргга а духтIеовкхаш а Iомаяра шу дар. хIьта из дIа а дайна ухх тIаьхьа хана чакхдахара парте хьалхашка оттадаь декхарш кхочушдар дукха доккхачу советски халкъа къонсам боарж̌абаьа хьалашка.

ДIадахача дешара шера кхебIаь гарттарча коммунисто, комсомольо, парте боцача активисташа юкхьанцарча политически школашка марксистско-ленински теори Iомайир. Царех 70 процент боцана къонсам боахама экономика, хIьта 30 процент барамна дерзийна боцна программах КПСС съезда материалаш Iомайир. Юкъерча звене дешаш 700, хIьта лакхерча — 690 стаг вара. Цул совнаIа массови формаш агионашка Iомаеш 2 эзар болхлой, гIулакхера нах бар.

Дуккагiдолча дакъе дика чакхдаьннад дешара шу. Къахьегамхошта экономически дешар кхехара дхьайола опыт Iомаеш яда районе.

ХIана районе кердача дешара шера хийчо еш я. Боккха теркам тIабохийт юкхьанцарча школашта пропагандисташ хьокжабарах кийчбарах.

Дуккагiдолча дакъе районе экономически дешара система кIанзло вIашагIъеллай ала йиш я. Белхлоштей колхозхоштей юкъа керда вIашагIъехкай «Экономически дешара ларда» Iомаю школаш.

1972 — 73 дешара шера экономически дешар Iомадеш 3 эзар совнаIа колхоззо, болхло, гIулакхера саг хурга.

Школашка, кружокашка, семинарски группашка пропагандиста болх беш кулгалхоех 25, халкъа боахама специалистех 30 совнаIа саг хурга.

1972 — 1973 политически дешарах эггара лоза дIадолдера этап хиларах терра, дика вIаштIехьдаьккха дIадоладера боккха теркам тIабохийт района партийни, профсоюзни организацеша.

Из къаьгга гуш да «Малгобекнефть» НГДУ, бурувдеттача балхни управлене, «Ингушский» совхоза партхоманаша беча балхах.

Иштта, масала 1972 — 1973 дешара шера «Малгобекнефть» НГДУ болх беш царех 165 процент дешаш хургба экономически пропагандисташ вIашагIбоцца «Экономически управлене ларда» Iомаеча шкоде, «Экономически дешара ларда» 13 школе. Массейолча школашка болх беш болаш кийчча ба кулгалхоех, специалистех бола пропагандисташ.

Бурува деттача балхни управлене экономически дешара юкъеозаргва 500 саг, царех 390 болхло хурга. КхоьлагIа шу да ергача буровойшка, цехашка социалистически доал дара ленински школаш вIашагIъехка. Цу школешкара пропагандисташ специалисташ, мастераш ба. Цо тоьо хулийт экономикех Iомаду дешаш производствица дазде, керда предложени производства юкъейоадае, план кхочашъеча лакхара хьокхамаш гойта. Иштта, социалистически доал дара ленински школашка ладувгIараша М. А. Хадзнева, И. А. Атаршиева, И. А. Галоева Х. Х. Хантемирова кулгалдеча бригадашка, СССР-и Нохч-ГIалгIайчен автономих хьаьъ 50 шу дизара сийна тIаийца социалистически декхараш толаьца кхочашдара шерра къонсам боаржабаьб.

Занятешка цар дуви къахьегама овсарле лакхъяра декхараш уж кхочашдара наькъаш, хIаьта вайте оттача дийцар вахара юкъе а доаладу.

Цу деррегача дуккача гIулакхаша тоьо хилийтар 1971 шеран ухх хьалхарча ах шерен пачхьалкхен план кхочашъе. Х. Х. Хандемирова кулгалдеча бригада хьалхарча ах шера план 282,5 процент кхочашъьяй, хIаьта М. А. Хадзиева бригадас—119,2 процент.

Политически дешара системе ухх дукхагIа тIегIоьзаяра боккха теркам тIабохийт «Ингушский» совхоза партийни профсоюзни организацеша. Укх шера экономика Iомаеш юрта боахама специалистех 80 процент саг хурга, царех 35 процент совхоза болхлой а болаш.

«Экономически дешара ларда» яча цхьайтта школи йиллай «Ингушский» совхоза, «Кавказ» колхоза фермашка, бригадашка. Цига пропагандисташ хургба специалисташ, кулгалхой.

Юкъерча звенона лаьрдIа отделенешка вIашагIъехкай «Экономика лардеи юрта боахама доал даре» 6 школа, хIаьта иштта лакхерча звенона «Юрта боахама Iилман ларде тIа доал дара» школаш вIашагIъехкай.

Цу дерригие тоьо хулийтаргьа боахамий специалисташ болхлойи юрта боахама доал дара долча гIулакхашта дуктIабаха.

Ерригача промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка КПСС ЦК еоцаме дIа издешаре экономически шкоаш кийчъяра перспективни планаш оттадай. Цар тIа белгалдаьккха IX пятилетке районе болх беш мел вар экономически дешарца юкъеоза.

Района кадраешта экономически кхетам балара мел эша гIулакхаш доза вIаштIехьдаьхад. ХIаьта хIанз керттера декхар пропагандисташ кийчбар доарж̌ Iехха.

Керттерча дакъе юкъерча звено экономически школай пропагандисташ КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политически дешара ЦIечи Нохч-ГIалгIай университетех курсашка кийчбаьб. ХIаьта юкхьанцарча звено пропагандисташта йола школа КПСС МагIалбика горкоме болх беш я. Дешара программица юкъейихьай экономика хьакъехьара керттера тема, Цул совнаIа занятей плана юкъейихьай СССР хьаяьи Нохч-ГIалгIайчен автономен 50 шу дизара хетаяь лекцеш.

Экономически дешара программа дуккача шерашка Iомае езалга кхета а деш, дерригача вайи оарцагIдаьхад оаха политически системера дешара шу дика дIадоладара.

Тхона лаьха дегт лоархIамера декхар — хIара кулгалхо, специалист, болхло хIамак кхом беш юй гIулакх дика лораденг болхама доал де Iомаяр.

Н. БОЙКО,
КПСС МагIалбика политпросвещене кабинета заведующа.

НАЬХА ХЬИНАР АЙЛУШ ДОАГIА

Дезача цIейшта—Советски Социалистически Республикий Союз хьаяьи Нохч-ГIалгIайчен автономен 50 шу дизара чIоагIа кийчо а еш, парте районни комитетой юкхьанцарча партийни организацеши дикка тоабаьб масс оагIорахьара организаторски политически болх. Цо йиш хилийтай Октябра цIерагIча района къахьегамхой производствени политически хьинар цкъ тIа а айде, болхлой коллективаш ийслагIча пятилетка шоллагIча шера пачхьалкхен планаш толаме кхочашъера оарцагIъяха.

«Октябрьнефть» яхача мехкдаьттеи гази доахача управлене (начальник С. И. Дмитонев, партхома секретарь А. Г. Еловикова) болхлоичи гIулакхерча нахеи 1972 шера шоллагIча квартале парте Махачкалински горкомеи горисполкомен карара кара тела ЦIе байрахх яьккхай.

Цуица дувзаденна, хоза а хеташ белгалденкха дегдоагIа, укх шера шоллагIча квартале Грозне районашта юкъе леладача социалистически яхье Октябрьски районa къахьегамхоша хьалхара моттиг а КПСС Грозненски городской комитетеи горисполкомеи карара кара тела ЦIе байрахх а яьккха хилар.

ХIана юбилейни шера пачхьалкхен план дерригача техникоэкономически хьокхамашта хавал хьалха кхочашъяр дукха шерра социалистически яхь йоаржаьй промышленносте, транспорта гIишлошъяра дукхагIча коллективана.

Юбилейни шера пачхьалкхен заданеш хала хьалха кхочашъяр дукха къонсам лоттабу районан къахьегамхошна.

Т. ЗИНОВЬЕВ.

ГОВЗА ТОКАРЬ

Iуйрийна корхI сахьат доалаш летт. Сихбенна Грозненски ремонтно-механически завода доа дIачуухкаш ба тайп-тайпара профессегIа бола болхлой. Массеза санна цу дийнахь а хьалхарчарча балха хьакхьаьнад токарь Дарсигов Iиса-кхий Мохьмад. Массехк минут ялалехьа шин балха форма тIа а йийда механо-сборочни цехагахьа сихача болхаргIа воал юкъерча легIара, хьатара бое бола, дIаехача тIераша корта кIайбиь Мохьмад. Цхьан минута болх бе болайоайт цо шин станок. Цхьа кIама за а зурш уйла дIаяхача сиго санна хьаьккхар цо из минут. ТIехьагIа оаха цунга хаттар дича тхопа хайра шин станокo беча балхага из ладувгIаш хиннилга. Шийтта шера станокa «оамалаш» дика ейзай цунца, цо деча татагIа хов Мохьмада станоко миштта болх бу. ХIара дийнахь миштта дIаболабу цо шин болх. Цудухьа къонзам хилац балха тIа.

Лоазол эвакьорча мелкашкарча бурудеттараш та эша продукци хьанра заказ кхьачадар цехе. Лаьм санна из заказ кхочашденза тIадожадар цуна цеха кулгалхоша, Цхьаккха брак йоацаш продукци кийчъеш ханнахьеи дикеи шийга кхьачо заказ кхочашдеш из хьларах лоархIамеи бехктоххамеи заказаш цунга тох оаха. — боах цеха йоккхагIйолча мастера Евгулатова Надежда Константиновна. Оаха шийна къамал деча хана а саццийтацар Мохьмада ше беш бола болх. Смена чакхъялалехьа шийга кхьача заказа кхочашдеш доалдеш дедар цо мастера. Цох тешаш йолаш яц Надежда Константиновна а.

ОТК болхлой тIахьожам болаш дIаяц Мохьмада продукци. Нагахь санна цехерча шоллагIча болхлочо брак йича цо из йича санна чIоагIа ловкъа хул цуна, коллектива сий шин сий лоархIандаь. Дукха из йоаццаш шийна лалла латтача станокa тIерча токарь брак йолаш продукци кийчьъялга гучадаьлар цунца. ХIаьта из брак дIаяккхара новкъостий де ер дIатIаэахача корга бохабу малар менна из волга гучадаьлар. Цох чIоагIа беха баьккхар Мохьмада. Цул тIехьагIа а массехказа брак кийчьъяйтар воаккъоста. ТIешкха цо вешир дувца оттадир Дарсигова профсоюза цехкоме, ше цехкома член хиларах терра. Цул тIехьагIа цхьа хьовзам хилийтабац, хьалха кастаста брак еш ханнача болхлочо. ХIана Мохьмада чIоагIа баркал ахеш а ба из.

Из дика новкъост хилара телал а деш дукха масалаш дагаде йиш я цун балхах лаьца.

Ше вига балха веча дош итташ токараш хьалкхебаьб цо. ХIана шоай хьехархо санна социалистически яхье хьежха а, латташ шоай новкъостеимта хьокхам тоаьш ба цо Iомабаь токараш. Царех хеккхал цу Мохьмада. Укх шера цхьа токарь дийчавье цо, хIара кIанa цо токара говзал Iомаеш ва Садаев Сайт-Ахьмад. Дика кхетеш воагIа из а токара балхах. Иштта вола Мохьмад ма вовзаш цун сий ца деши цхьа саг вац заводе къахьегачарех.

28 шу дизаьд Мохьмада токарь волаш къахьеге. 1950 шерага кхаччалца Алма-Атински вагоноремонтни заводе хиннав из. Цига хьинаре къахьегарах дукха сийлени грамоташ, ахчан премеш тийнадай, баркалаш хьахд цунна.

Ше Грозне вахи веча балха мичахьа гIорга со яхаш дукха уйла е дийзаьзар Дарсигова. Цо лаьрхIар бурувдеттарашта эша оборудовани кийчъеча, ремонт еча токаралла балха ваха. Укх къахьегама кинижка бIаргадайча чIоагIа раьза хинна хIаьнйар ше дIаьаз ше къахьегача заводе.

Цхьанкха станок цо цехе пункт болх бе цо хоаш. ХIара сменагIа нормаш 180—200 процент кхочашъа е еш, цхьаькка брак йоацаш продукци кийчъе вовлар Мохьмад. Из ше вуш дексапаар цехе кулгалхоша. Цудухьа цунга ехар балха кхевагIа разряд. Цо массехк рационализаторски предложени да лоц пайна шу дIаяздир. Укх шера а еннай цо пачхьалкхенна шера боккха пайда беш бола рационализаторски предложени. Иштта волча Мохьмада кийчъеча продукцех дукхагIьяр доазол араяхьарча медалешка дIаяхукхьайтача а.

ДIаяхача пятилетка план Iисакхий Мохьмада кхочашдаьр диъ шера бх шерен, хIаьта ийслагIча пятилетка задани а иштта кхочашъе лаьхI цо. Доаха ерадолаш да къаьгга хьаьжа цо ше лаьхIар толамца кхочашдаргхилар. ХIанз 1974 шера чевах яхьхьегаш ва из. Производстве санна Сейлань-йокхе лай-мехка тIера болча хана а хьалхарча мутIлазашка хиндар вазведника вов. Дарсигов. Цига а доал гойташ моастагIчох майра латаран цунна еннай массехк медаль.

Хьинара къахьегаш санна общественни балха тIа а дика декъа доагI цо. Цига балха веча лева профсоюза цехкома член волаш хьаьвогIа из.

Завода болхлоашта юкъе эггара хьалхарчараш ёлар цунна коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи. Цига балха вена лела заводие церех сийлен Доска тIа хьаллехе доал цун портрет. СССР-ен Нохч-ГIалгIайчен автономен ах бIаь шу дизара сийленица пачхьалкхаха къонсам лоттабу говзала токара.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТIА: Садаев Сайт-Ахьмад токара говзал хьехаш ва токарь М. Дарсигов.

ПАРТДОКУМЕНТАШ ХУВЦА КИЙЧЛУШ БА

Вокхха политически лоархIам болаш гIулакх да партийни документаш хувцар лерттIа кийчо ара. ХIана аьнча цунга хьежжа мара биза кхочашбулурдбац КПСС ЦК шу хьакъехьа бола сецам.

Тха совхоза партхоме лаьрххIа теркам тIабахийтаб цу гIулакха. Массайолча цехоя парторганизацешка собранеш хьй на лош дувцаш. хIаьта массехказа партхома заседанеш хетаьй цу гIулакха, де дешар белгалдаьккхад, график оттаьй.

Массаволча коммунисто лечаш делашка, кхидолча документашка хьожаш, лаьрххIа комиссеш йоалл. ХIаьта кIира коммунисто санлаш, цун гIулакхаш кIоартта тоххаш ха тхо. Цу гIулакха къаьстта лоархIам болаш я коммунистий отчеташ. Цу формаш шерра пайда эц оаха партдокументаш хувцара кийчо ечча хана.

Устава бокъонаш кхоачаш цо ераш парте мугIарашта юкъе таралуш бац, хIара оIаллагIа таралуотбац.

Тха партийни организаце цIанхашта хьалех укх тIеххьарча хана партийна вахара юстара лела Iомараш кхара.

Дукха кийчар оаха коммунисташ Арсамаков Уматгиреча, дукхаяя хьалхадаьхар устаниой бокъонаш Iе тетхайнча могийтаргдаш хьона. хIаьш. ХIаьта а кийсана мальъа тIа вела уйла йолаш вацар на. Сагега а ца хоатташ тIап ала вай дIавовлар. Массеж бутт баккха договоргIа балханна ухар. ЦIагIа хилча а нах наIарга бадача хала мара собрание вагIацар.

Санна лелабу уж санна бола коммунисташ парте. хIана ейбот царга коммуниста цIи? Дукха ха йоацаш хиначa тхоей партийни собраниe дийцар оаха цун дош.

Цхьаннена тIаьь шоллагIвар а гIотташ цуна цIенхаштта къамаьл дир коммунисташа Шадыжев Махьмада, Албогачиев Даудa, кхыдер.

Цхьаьна а коммуниста хьалдаьккхар Арсанакова оагIув. Партера дIаваьккхар оаха из.

Иштта хьийзар тхо мастерскешкарча болхлочуна Мальсагов Денкоца а. Малера тIехьаваьнавар, поручени кхочашъянар. Цох дхы хIама хургвоацалга тхешта хайча из а партера дIаваккха вийзар.

ХIаьта а партера дIаваккха эттагIа да на хеташечул, ийсача новкъа воаккхачул. Цудухьа чIоагIа уйла йейа, масса оагIора теркe душ оаха коммуниста гIулакх. Тайп-тайнара хул гIалаташ. Цхьабараша царга бадарца, Iамарца. бехктоккам ца хетарца ду уж, шоллагIбараша ца хоаш, дхьанна хIама нийсалларца ду.

Дика лоархIаш, шийх гIалат ца доллайташ хьаоагIаш вар тха механизатор коммунист Тозоев Муса. Вахьа, укх денойш хIаахха хоам бере тхога цо нах болчча шолi управляющега дIа доаца къамаьл а даь гIар аьй, вьюна. Партийни зедел дохаде беш яц мелла шийна хала хIама нийсденнадар аьнна. Из батьа долаш учетни карточка тIа дIа а нъетш выговор елар оаха Мусайна. ХIана аьнча, тахан иззамогр магайтача, кхоана пул а доккхагIа дола гIалат деш моттигаш нийсалу.

Иштта коммунистий гIулакхаш тохкаш, хIарaна вахар кIоаргагIа довза гIерташ оаха партдокументаш хувцара кийчо еш беш бола болх дикача оагIора Iатаь беррагача тха коммунистаца. Укх тIеххьарча хана хоалла айеттай тха парторганизацие дисциплина, дикагIа кхочашъю коммунисташа партийни поручанеш, хIаьта шоаш бол-бол дикагIа къахьег цар. Айбеннаб бехктоккам.

ХIана оаха керттера церна хьалхадоахар дац СССР-и Нохч-ГIалгIайчен автономен юбилейна цIейшта сийленца совхоза коллектива накъагIоргйолаш гIулакх вIаштIехьдаккхар. юбилейни декхараш кхочашдоа дерригa хилаш тIалахийтар. Из декхар дизза кхочашду дуккача коммунисташа: Абиев Махьмад-Баширa, Албогачиев Хаматхана, Тутаев Хизарa, Эстоев Ахьмада, Абадиев Руслана. дукха кхычар а.

Цох доккха беркет доал. Лакхарча темпаша Iалашдеш летт доакъар. 148 процент кхочашъяь пачхьалкхенна дулх дIаоадара заданеш. Вахьа сатийна хила йиш йолаш дац тхо. Юбилейни декхараш дизза кхочашдара кха а дукхагIа низ, хьинар ба.

М. КАРТОЕВ,
Назрановерча «Назрановский» совхоза партхома секретарь.

КПСС ГРОЗНЕНСКИ ГОРКОМЕ

Партийни документаш хувцара кийчо ерца дувзаденна города юкхьанцарча партийни организацешка коммунисташа собранеш мишта ю дийцар КПСС Грозненски горкома бюрос. Белгалдаьккхар юкхьанцарчеи цеховни дуккагIйолча партийни организацешка собранеш дика вIаштIехьъкхаи. лакха политически боарзи болаш коммунисташа хьинаре дикъа лоацаш чакхйоахилга.

Собранешка дуц экономикаи кулгалдари коллектива членаш лакха кхетам болаш кхабарш дIахо а партийни организаце болх тоабарах, къахьегамо, дешаре, юкъарча вахара коммунистий авангарди лоархIам лакхбарах, хIаьта иштта документаш хувца хьатIаккхачаленх уж хувцаша кхеи дикка кардоаша гIулакхаш белгалду.

Цу деррагенна цхьаьа бюрос дIагойтар собранеш ец нийсалу лоархIам бола кхочашбовсаршна: организацерчен коллективерчен хьала кIоарга анализ яц доклалчикашa. Цхьайолча хана корта болаш хьамаьлаш дац пренешка, дIа-хьа дагадалар, критикеи самокритикеи хилац. Цхьайолча организацешка берига коммунисташ хьа да боагIаш хинабь собранеш, хIаьта къамьлаш дераш кIеанга хинаб.

Уж санна дола кхочачамбоацараш кинеад «Красный молот» заводе, культура Министерства, хьун боахама управлене, «Металлотара» завода, «Грознефтегеофизика» треста партийни организацешка.

Цу тайпара гIалаташ хургдоацаш партийни собранеш чахкйоахилга тIадиллад горкомерча КПСС райкомий бюрошта.

СССР-ен Нохч-ГIалгIайчен автономен 50 шу дизара сийна юбилейни вахте хьинаре къахьегаш я Назрановерча «Электроинструмент» завода штамповщица Маматова Мовлатхан. СменагIа 5000—6000 контактни штифташ яха оттхалаш ю цо, нормал 2000—3000 дукхагIа.

Сурта тIа: М. Маматова шай балка тIа.

М. Заигиева сурт.

Йизза йоакхо е производства дешай

Укх денношка Гудермессерча медицински инструментий завода профсоюзни конференци хилар. Хьалхарча ах шера коллективни договор кхочашдара итогаш дийцар цига. Конференце доклад йир завода директора нов. В. Ф. Цыганкова. Пренешка къамаьлаш дир профсоюза заводской комитета председателa нов. Колесникова, кадрай отдела начальника нов. Акимовича, делегаташа нн. Прокопова, Голодникова, Крыжина, Рудова, кхыбараша.

Конференце дакъа лоацараша дийцар завода администраци болхлой а бехкех хьалхарча ах шера коллективни договор кхочашделга Iалашдаь ца хиларах. Массехк цун керттера пункт кхочашъянза йисай.

Иштта предприяте коллективa воахецача продукце номенклатура план кхочаш ца еш йисар. Арахеца езача тайп-тайпарча 85 медицински инструментах 35 мара арахеца йолайнзар. хIаьта тайп-тайпара пхиъ инструмент вIалла арахеца йнзар.

Дукха брак хиларах доаккха зехинбад завода, из ерrга арахийцача продукцех 1,9 процент хул. хIаьта ахчанца лаьрхIача — 19 эзар сом. Иштта лакха да медицински инструмент хьаярга дIалодар, плановиргул 20 эзар сом совнаIа да из.

Товйича бакъахьа йолаш яц къахьегама дисциплина а. Хьалхарча ах шера балха ара ца буалача нахе 3 бIаь балха-ди доадир. Цу депоех яхенгт совнаIа дIадаш слесарно-механически цеха белхлоша доадир.

Ала деза. профсоюзни кхыча общественни организацешна къахьегамца коммунистически уйла йолаш болхлой кхебара кхетаме болх ледара лелабеш хилар.

Цейхашта критика йир предприяте администрацена а. ХIана а дIаллаза я ваьбаса штурмовщина. Бутт болалуш болхлошна хьа ма бу болх хилац. хIаьта арахеца продукци керттерча дакъе кхоаллагIа декада йолаьлча мара арахеца йолаш.

Заводе болх беш квалифицированни специалисташ хилийтара цхьаккха хIама даьдац. Цул совнаIа дукха болхлой дIа а буал хьа а увтт, цу гIулакхо чIоагIа Iоткъам бу кIахьегама овсарле лакхъяра. Болхлошта алайи хаиндая хьа ца луш моттигаш а нийсалу заводе.

Цхьайолч медицински инструменташ хьаяра технологически процесс дIахо а тоаз ешш я. Болхлошта массови профессеш Iомаяра технически дешар дIаяз а дIадоладаьдац.

ХIанз а хала да шлифовальнополировочни цехера къахьегама хьалаш. Масса хана а зенноха а дIателаш болхлошта йоагIаш йола шура. В. И. Кормана кулгалдеча транспортни участко болх вIаштIехь да бехкдерах лерттIа лелаш болхлой заводе дIакхувлареи дIакхувлареи гIулакх.

Коллективни договор дизза кхочашдара дизза дарг доаккар белгалдаьккхар профсоюзни конференце доакъашхоша.

В. АСТАХОВ,
КПСС Гудермессски района инструктор.

ПЯТИЛЕТКА—IИЛМАХОЧУН КЪУЛБА

СССР хьаяь 50 шу дизарга

Молдавски ССР Iилмай Академе президента Я. С. ГРОСУЛА дувц:

— Молдаве халкъа боахама цхьаккха дакъа дегIаухалургдац тахан Iилмо цунна накъараша телаш йолча разработкех пайда эцаш ца хилча, — иштта дIадоладир шоай къамаьл Я. С. Гросула. — Дийдалийта хала ма дий географ Л. С. Берг, историк В. П. Волгина, химикаш Н. Д. Зелинский а Л. В. Писаржевский а, хирург Н. В. Склифосовский, микробиолог Л. А. Тарасевич, архитектор А. В. Щусев, почвовед Н. А. Димо санна болча гIорбаьннача Iилмахой дакъе йолча тха крайца Советски Iьадал далалехьа Iилманахь фий кайна да хилар. ХIанзарча Молдаве территоре тIа цхьаккха вуз а цхьаккха тохкама учреждени а хиннац.

ХIанз республика Iилман уйлай керттерча штабе — Молдавски ССР Iилмай Академе — знаней бе-беча доакъой лоархIамегIарча теоретически практически проблемаех тохкамаш деш ткъо учреждени я. Академе, цул совнаIа, кийсбу республикерча шовзткъа итт совнаIа Iилма-техкама институтех бархI вузеи болх.

Советски Iилмана карагIдаьнна доккхий дIамаш, Москвас, Ленинграда, вежарашка йолча республикай Iилман учреждениецца творчески цхьана къахьегар бахьан долаш таханара советски Молдаве Iилма — из да теоретически физикеи ахпроводникий физикеи, белока биохимии, электрофизикеи электрохимии, электроэнергетика а электроэнергетически системай кибернетика а, химе сфере хьаьвча молкий нердача препараташца, кхечан продуктий консервантешца, витаминаш моргаш араница, хьайбаши дIайийна хIамаши дегIахувлача стимуляторашца комплексно вIашагIдувзадения химий Iилмата гIолла вIашагIдувзадения химии. Уж шерра къоабалдаь тIайна лакхерча алгебра, дискретни математика, математически логика, математически анализа дакъера баккаш да.

Республике Iилма дегIадар экономика дIадехарашца айхха дувзадена да. Ленински хьамий политика чакхъяккхаро, ерригача советски республикий халкъий вошалол цхьана гIулакхаш деладарой хьалха, тIехьайиса хиначa аграрни крайна новкъостал деаь чIоагIагIа дегIабена юрта боахам, хIанзара индустри а йолаш йола район а хинна дIаоттара. ТIом чакхбаьннача тIеххьагIарча шерашка промышленноста традиционни — кхачани виноделчески — доакъошта тIакхийтар кердадараш: энергетически, электротехнически, цийса приборашера, тракторашера. Экономика дIахо дегIайоалларо физико-математически технически Iилмай дакъе хьахилийтар Iилман керда лоcтамаш.

Германски Демократически Республикерча «Герман Шлиммер» яхача халкъа предприяте болх беш я Молдавски ССР Iилмай Академе действительни члена Б. Р. Лазаренко цIи лелаю бригада. Берлински болхлоша тайп-тайпарча мехкашка шерра пайда эцаш йолча материалашта обработка яра электроискрови методе автора сийна цун цIи тиллай шоай коллективах. Массехк шу хьалхагIа Москвера Молдаве веначa цу советски Iилмахочо юкъ дIайоладьай халкъа боахаме электрическихи пайда эца керда сфераш лахара. Б. Р. Лазаренко керте латтача прикладной физика институте керда технологически процессаш кийчъеш я, хIаьта опытни институтски заводе хIанзое а болх бе йолаяьлийтай тайп-тайпарча профессей электроискрови дукха установкаш. Цар новкъостаца металлах хIамаш ю, машиний фатхалаш чIоагIъя, сомаях комарехи Iаде хий доаях. Къаьстта шоай тайпара установкаш а хуламеча садоахкача хIамаех сома бешмаш лораеш, комсий гаьнаш дIаовгIаш. КарабергIабача сийго токаралла, ювелиралла, художникалла — гравералла болх бу.

Электричества низ тIабахийта керда сфераш лахар хIанз массера гIулакх санна хет вайна. Цхьабасака, хIавеза, дукха хьовсешт а тIехьа, электрификаце проблема эггара чоалханегIа яр республике. Ткъаь итт шера 200-зза дукхагIа йоакх Молдаве электроэнерги. Цул совнаIа, республика энергетически дег тIара — Молдавски ГРЭС-агара — электропередача лини юллаш латт хIана социалистически Болгаре дIа. Иштта да советски халкъаша — вежараша вIаши творчески новкъостал дарах хьаьур. Масалаш хьашт мелд а кхувла йиш яр.

Iилмай Академе йилла энергетически кибернетика отдел перемен ток частоташ лакхъяра проблемана йола головной организаци санна чIогIъяьй. Мехкарча институташца, конструкторски бюрошца, лабораторешца, заводашца бувзам а болаш болх бу отдело. Орджоникидзерча Горски юртбоахама института Iилмахошца цхьоагIо а йолаш Молдаве хьаладь тIехсха электропривод йолча юртбоахама машиний механизмай шовзтIьа совнаIа тайпа. Царна юкъе шурий сепараторaш, сома гаьнаш йола механически шIодерч, зла лорген комараш йоехен машенаш, промышленни центрифугаш. Цхьайолча операцешка 10—15-зза лакдъю цар къахьегама овсарле.

Тохкамхой творчески поиск эггара хьалхарча аргIахна республикa халкъа боахама хьалхашка латта декхараш кхочашдара тIаерзаьй. Пятилетка, компаса санна, някь хьей Iилмахошта. Пятилетка хьалхарча шера Iилмай Академе институташа къоабалбаь бIаь совнаIа болх производствана юкъебихьай. Цу тохкамий дакъо дукхагIча дакъа экономически эффект 20 миллион сомага дIакхоачаргьа. ХIанз массе тайпарча халкъа боахайка доакъошца юкъахейна йола шовзткъа совнаIа Iилма-технически проблемаш кийчъеш ба Академе Iилмахой. Тохкамаш дукхагIа дy духьал колхозашa, предприятешa, учреждениешa деча заказегIа.

Ерригача Союзе бекъача къахьегама юкъе дуккха сом, комсаш, баьцадаараш доахаш я Молдави. Цунца дувзаденна Iилмахоша кхийта а йоагIаш уйла тIайохийт биологеи юртбоахама Iилмайи лоархIамегIарча проблемашта. Доккхий балхаш даш латт лаьтташ довзарeи цар беркат алсамдаккхареи, юртбоахама культурай хьувкъаьц лакхбара, лазарехи дуламдерггх уж лорара наькъаш лохий да. Шерра беш ба селекционни болх.

Цунца цхьана, Iилмахоша деш дукха хIаман да математикаи вычислительни техникаи дакъе. Математически методаша экономикаген планированеген бола някъ баьккхаб дIахо шоашта. Цар новкъостаца оттаяьй, масала, консервни кхачани промышленность дегIайоаллара нийсагIа бола программа, къестаду транспортни кхидола практически декхараш. Юртбоахама производстван къахьегамен ресурсаш къоастлара балхаш деш ба экономисташ.

Лоацца аьлча, кулгара дIадоладена Iилма, математика меттала аьлча, йоккхийча цифрашка кхаьчад. ДIахо а тIа-тIа лакхлуш цун прогресс дIагIолга Iалашдьад ше хьахилерахи тоадалараш из кеккарийла долча бернгача мехка Iилман кхашшка дукхха хьалхагIа дешa чIоагIеш цо леладеча моттагIало.

(ТАСС корр.).

УДМУРТСКИ МЕХКДАЬТТА

Ковчача доагоро яз болаш мIедж тедай Ижевскера 30 километр дIала Къулба - Кенгопски мехкдаьтта моттиге бурув теха хьаккхача скважина чура. Даьча тохкамаша хьаьоккх укхазара мехкдаьтта дакъяга дIаллача Волго - Уральски мехкдаьттен газо доаллача провинце вокх пайонашкара доахача девонскичух эшагIа ца хилар.

Хьайийлай керда, Удмурто ткъоалагIа, массехк тIоада цу дукха мехкдаьтта доалла моттиг.

Удмуртски мехкдаьтта мехка доагора пхьаьнашка гIолла, цу дакъе «Дружба» яхача мехкдаьтта провода чу гIолла а доза. Укх шера йхьаьнха — Чутырски мехкдаьтта доалла моттиг промышленни мехкдаьтта даха йолае дерхI, эксплуатаце дIадала кийчъеш а Чутырь - Кенгоп мехкдаьтта провод.

(ТАСС корр.).

КХОМБАРА ТIЕХЬА

«Производства резервех пайда эцнига тоьлларех хадкъа болхама экономе режим чIагIъярех» хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо арадаьллачул тIехьа гIа вай республике мехкдаьтта доаккхача, из кийчдеча, чаккхдоаккхача, дIадохьуйтача кIезигагIа мехкдаьттен мехкдаьтта продукташ йоьргIйоа гIулакх вIаштIехьдаккхара цахаддаш тIахьожам лоаттабаьб Нохч - ГIалгIай халкъа тIахьожама комитето. Цу даькъе белгалдаьхха мероприятеш чаккхьайтара хьнар хьо ца дени къахьийгад цо. Цох боккха пайда баьинаб. 1972 шера хьалхарча ах шера республикерча предприятешен организацешен кхоьй 65.799,5 тонн мехкдаьттен мехкдаьтта продукташи, цу даькъе «Грознефтехимзаводы» объединене — 26.824 тонн, «Грознефть» объединене — 26.156 тонн мехкдаьтта, «Главнефтеснаба» Грозненски управлене 695,1 тонн, Къилбаседа Кавказа Грозненски машинаькъа отделене 2790 тонн. Иштта дукха мехкдаьтта продукташи мехкдаьттен кходаьд кхы дуккхача предприятеща а.

«Грознефтехимзаводы» объединене предприятий коллективаша укх шера кийч а яь производства юкъеяхьа лаьрхIад 39 мероприяти. Царех 9 мероприяти хьалхарча ах шера юкъеяхьа еза яр. Уж юкъейнаьннай. ХIанз производствана юкъеяхьа мара ца еза кийча я 13 мероприяти. Масала, погрузки конденсаташта метта отпаед латтфепара конденсаташ. Капитальни ремонт лай трубопроводни боахьа емкостанага. Цхьа пайда ийца хих шардагIа пайда ийбе бий лабарах цхьа тонн мехкдаьтта чакхдоаккхача дIадоде хий декха кIезигденнех. Иоацна ийча «Грознефтехимзаводы» объединене кханагIа-лаьрхIачул совгIа укх шера хьалхарча ах бетта кхоьь мехкдаьтта продукташ 14,9 процент я.

Дика вIахьег Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чаккхдоахача завода халкъа контролераща (группа председатель В. И. Сычков). Цу группе вIашагIъелла я мехкдаьтта продуктащ ца йойтара бола сектор. Сектора членаша чIоагIа техкар газ йолгалра бахьанаш. Уж кхоачамбеннараш ца нийсдалийтара тIаерзаль мероприятеш белгальъхар цар. Цар кийчъаьча материалех — завода, цехий инженерно - технически болхлошца производственно - техническа совещани йир завода кулгалхоша. Къаьстта цу совещане белгалдаьккхар дуккхача участкашкарча цхьайолча оборудоване бизача низаца болх ца беш хилар. Укх гаргарча хана цу дешашка хьожаргъя завода партком.

Каст - каста предприяте халкъа контролераша рейдаш я. Укх шера хьалхарча ялх бетта комсомольски прожекториставщца проса йолча цехашка хьожаш ши рейд йир. Цига гучадаьнна кхоачамбоацараш кулгалхоьшта дIа 'а доозийта уж сиха дIадахара нойкъостад яир. Иштта уж мероприятеш чакхъяхар - баьхан доагаш кхоьь мехкдаьтта продуктащ 2.300 тонн гергга я, цо вешта аьлча ах шера баь пайда 32,2 эзар сом да.

Мехкдаьтта продукташ кхоарадаькъе хьинаре дакъа лоац «Грознефтехимзаводы» объединене производственно - товарни контора халкъа контролераша. Духхьал ах шера комсомольски прожекторца 9 рейд йир цар. Цига царна гучадаьлар дукха кхоачамбоацараш. ХIара сахьата 2 бIаь килограмм мехкдаьтта продуктащ контора зехьа йоаш хилар гучадаьккхар цар. Халкъа контролераша сиха дIадаьккхар ийседенна кхоачамбоацараш. Рейдаш оца хана халкъа контролерашта гучадаьлар мехкдаьтта продукташ цистернашка чуботтача хана машиниаькъа слесарий бехкагIа мехкдаьтта продукташ йоаш хилар а. Цу гIулакха бехке бераш бехктоидаме а оьзи, цийседенна кхоачамбоацараш дIадахийтар цар.

«Грознефть» объединене духхьал хьалхарча ах шера чакхьаьккхар 500 организационно - технически мероприяти. Цар кхоьдир 26 эзар совгIа тонн мехкдаьттен 75,2 миллион кубически метр газа. Цу юкъа ремонт йир 10 резервуара, 2 эзарнегара 5 эзарнега кхачалца кубометр чуIоача емкосташта, 93 участкерча холодильни установкана. Цар а кходийтар 21,6 эзар тонн мехкдаьтта.

«Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьтта лоаттадеча IамарчаштIа, мехкдаьтта хьалувццаргашта, ремонт ярах укх шера кходаьь 2 эзар тонн «Iаьржа дошув». Укхаза дукха балхаш ду трубопроводаш мукъ ца дайтара а. Цу гIулакхо а дукха мехкдаьттен гази кхояйтай. Укх шера хьалхарча ах шера цига чакхъяьхача 287 мероприяте торо хилийтар 3144 тонн мехкдаьтти 157 эзар кубически метр гази кходе.

«Старогрознефть» НГДУ халкъа тIахьожама контролерий группа а юстара латтац цу аьрзIамерча балха. ХIанзлерьа цар кийч а яь дукха чакхъяьккхай дешш дола мехкдаьттен гази кIезигьара тIаерзаль мероприятеш. Укх шера бархIазза хьежаб уж производственни объекташ масгIча хьалха тIа я. Цига гучадаьннача кхоачамбоацараш коллективе дийна а дийца уж дIадахара дола балхаш белгалдаьхар. Цу гIулакхо вIаштIехьдалийтар 700 тонн мехкдаьтта кходе. Берригаш а хьалхарча ах шера кходаьь 22,5 эзар тонн я.

Материалашта, мехкдаьтта продукташта кхомбара болх а юмштта дика вIаштIехьбаьккхаб Грозненски машинаькъа отделене. «Чечингстройтранс» производственни автотранспортни объединене, Нохч - ГIалгIай транспортни управлене, яхача предприятей коллективаша.

И. БАШИРОВ,
Нохч - ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитета штатех вcase инспектор.

Д. МИЗЯКОВ,
халкъа тIахьожама комитета инспектор.

СССР хьаьь 50 шу дизара вешаьча яхье творчески хьинар йиденнад «Ворошиловградуголь» комбината «Комиссаровская» яхача шахта горнякий. Ер шу даладелча деш уккаве аллаьа совгIа баьккхаб 40 эзар тонн кIор. Пятилетка чаккйолаьча шера хила безаш белгалбаьча йовраьча дIакхьачад шахта коллектив къахьегаца оьсарае даьккхаьнга.

Творчески инициатива къахьегIа хьагойтаргга а кхана дIаэттад СССР сийлаьнча шахтера М. И. Ефимовча кулгалдеча механизировой бригада дIадолаьяьр.

СУРТА ТIА: юбилейна шиь кьелха латтача М. И. Ефимовча (аьлладашкаьа латтар) горниакий бригада даьккхьоцаш ва шахта директор В. М. Останенко.

ТАСС фотохроника.

ТОЛАШАГIЙОЛА ОПЫТ—МАССАНЕНА

Кепа а теха арадаьннад № 8 йола «Сельские зори» яха зональни журнал. «Хургбоалча хьукъама ларда» яхаш керта а болаш гуравь юя культураш дIаера балха кетальча передовой статьягара дIадолалу журнал. «СССР хьаьь 50 шу» яхача рубрикана кIал кепатехача статья тIа Черсий-Балкхарой АССР Министрий Совета председатела К. Кушкова лазу республике хьинача доккхийча хувцамех.

«Интенсификаце керттера ларда» яхача статья тIа КПСС Ставропольски крайкома шоллагIча секретара Н. Жезлова дувц юрта бохам интенсивно догIабоалабарах. Хий деттара болх дIахо товбара, Iилман карагIдаьннараш юкъе а яхулаш юртбоахама балхий тайп-тайпара доакъош эрга а лохкаш тоадара дош белгалдоаккх автора.

Дагестана Кизлярски района «Горьковский» дуга кхеду совхоз республика дикагIбола специализированни бохам ба. Шерагарашерага хуга лакха хьукъам кхе бу цига. Шаьхьча пятилетке хIара гентарэ тIара 84,4 центнер хуга чудера совхоза къахьегамхоша. Ши миллион гергга пайда хилар совхоза. ХIаьта кердача, шийлагIча пятилетке а уж темпаш лохъяланйтац. Укх пятилетка хьалхарча шера лоцчахьалкхента дуга доккара план 138 процент кхоачашъяьй. Лаьттанца дечь балхий культура лакха хиларах, беррига болх кертгIа вIаштIехьбаьккха лелабарах, болхлой витуазамах хьакинад уж толамаш. «Горьковский» совхоза директора М. Лютый, керттерча гидротехника А. Кошакбиева хий техкига мишта вIаштIехьдаьккхад, гидросооружеиех пайда ийбарах, дIахо дуга дуккагIа дIаеро мел пайдане да дувц. ХIаьта звеньевойс П. Головань дуга кхедара балха хIанара технологии кердагIйола агротехникен юкъейоалара опытах дувц.

Кийшача пайданех дика чулоацам болаш я Тамбовски областа Жердевски района «Ленина никъ» колхоза председатела И. Афанасьевен керттерча экономиста Е. Полевойн «Отраслей службашка гIолла производствана кулгалдар» яхача темах лаьаь статья. Нохч-ГIалгIай республика юрта бохаме пайда бу метаргдола дукха масалаш доаладу автораша.

Шекара свекла чуца ха хьатIаетташ латт. Из чуццара болх мишта вIаштIехьбаккха беза «Свеклай плантацешка конвейр» яхача статья тIа ладу. Краснодарски края Кореновски района Кирова цIерагIча колхоза председатела Х. Баговас.

ХьажкIаш чуэцача техникас бизза пайда эцарах, лешна латт ца дойтарах лаьца ладу, шоай балха опыт йоашийт Черсий-Балкхарой АССР Урвански района Ленина цIерагIча колхоза председатела, Социалистически Къахьегама Турпала Б. Тарчокова.

Журнала тIара шоашта пайдана дараш корадоагIаргга хьайбаш лелалдераша а. «ХIанзарча хано дIа ма дехьара дикача фух дола доахан дебадар» яха рубрика я журнала тIа. Хьайбай фу мишта тоалургда, дIахо хьайбай боахам фу дича догIабоагIаргба ховргда цу рубрикала кIалара материалаш Кийшачоа.

Комсаш, кхьбола сом кхебераш а бицбеннабац. «Вешамашкен коксий плантацешкен» яха раздел Кийшача пайдане хьесамаш корорда царна.

Иштта, юртбоахама культурай лакха хьукъам кхебара, хьайбай бохам дIахо догIабоалабара, цхьдола хаттараш гIеттаду журнала тIа.

С. ЧЕРВОНЫЙ.

ХЬАЬШАШТА РАЬЗА БА

ХIара шора ялат чуэдара доккха кокъостал ду вай республика механизаторашa Казахстана кхаш лелададашта. Хьалха ца хиннача тайпара дика ялат хьийкъад укх шера Карагандински областа колхозашкен совхозашкен. Из хьукъам хаинахьа чуэцара, хьалха дена йолаш йолча традицех, шоай коллегашта новкъостал де лай республикера 150 комбайнер вахар.

Царех дуккагIбола комбайнераша хьалха балхаш даьд цига.

Доккха цIей а даь тIанйцар вай комбайнераш Карагандерча кхаш леладераша.

Дукха ха йоацаш вай юрта бохама Министерства адресагIа телефонограмма яйтар Карагандински областа юрта бохама управлене начальника. Новкъостад дарах баркал а оалаш еррига комбайнаш кхай тIа араьнлай, яхаш хоам бу.

Я. БУБНЕНКО.

Грозненски «Электроприбор» заводе араххца электрографически машинаш вай мехкарча дуккхача моттигашка йовзаш дика дIаязаш я. ТIаьйца социалистически доккхараш хаьал хьалха кхоачаидара шерра яь йоаржавый заводо болхлоша. Цу яхье хьалха латтачарех ба слесаряшсборщикаш Пасюга Борис Трофимович Ашурилов Виктор Алексеевич. Юкъера лаьрхIача хIара сменегIа норман 120—130 процент кхоачашъю царех хIарвне.

СУРТА ТIА: болх беш ба слесараш-сборщикаш В. Пасюга, В. Ашурилов.

И. Пахова сурт.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГIА

Укх шера 25 июле «Тхьайсо дада бераш нхуасаделийташ» яьнна норта а йолаш заметка кепатоха «Сердало» газето. Бийсанна ха доча хьахоша гIеттий топаш нхуосаш Назране бахача наьха оатем бовбеш моттигаш нийсдуш хилар дувцар цу тIа. Цох лаьца редакцега укх тайпара хоам бу къахьеганхой депутатий Наьсарен районни Совета исполнительни комитета председатела заместитела илв. Сагова:

«Тхьайсо дада бераш нхуасаделийташ» норта а йолаш байнача бетта 25 дийнахьа араьннача шук заметка тIа дувцараш бакъда. Уж гIалаташ дIаяе йодача хана бийсанна ха доча хьахоша доолийтача могийтаргдоацилга дIахайтад заметка тIа белгальъха хьиначa предприятейн учреждений кулгалхошка».

МАЦА КХОАЧАЛУРГДА ДАЬССА ХАБАРАШ?

Совхза июнь бетта газета тIа араьлар г. Назране Гвардейски улицагIерча цхьан коммунальни цIагIа бахача специалисташа Султыговгiар Ларьас, Макшарипа Тухапа, Зязиковгiар Александра, Сергея, Фисенко Людмилас, Студеникина Мариас, Плиева Фатимас култаш а яздаь шоаш чубахача цIен коммунальни кхоачамбоацарех лаьца яздаь кавхат.

Цул тIехьагIа, массадола кхоачамбоацараш техка а техка укх тайпара кахкат дахьийтар Наьсарен райисполкомо КПСС райкома секретарага нов. Бараковен белгалдаьккхача коммунальни цIагIа бахача нахагеи:

Баьча тохкамо гучадаьккхад Назране Гвардейски улицагIа, № 2 йолча юртбохама, халкъа образоване специалистаи бахача цIагIа коммунальни кхоачамбоацараш долаш хилар. Укх шера цу цIенна текущи ремонт ергъя. ХIаьта тIадоагIача шера капитальни ремонт яра смета оттие декхарийла яьй коммунальни гIулакх дара комбинатъ».

Доккха са даьккхар из кахкат дийшачар, хIанз мукъах ша бина ма болалургбий, аьнна. Бакъда иштта втта башаргбоацаш хиннаб ша. Райисполкомера дена кахкат боккъонца дар аьлча отписка хиннай. ХIана аьлча дахача шера текущи ремонт лизар коммунальникаша, хIаьта укх шера е дага бошаш а бац хIанз хьагуш долчох.

Укх 4—5 шера сметаш уттаьй цу цIенна ремонт яра, бакъда, ремонт яьац. Укх шера-м ремонт яра хьалха уттаеш хиина смета а оттальац хьинеттел.

Наг - нагахьа къамаьл хул цу цIенна ремонт е езаш йолча комбината кулгалхоща:

— Тахан ца долалой, кхоана хIаьта а долалургда тхо ремонт е. Бехк ма баккхалаш хIаналца оаха шоаш хьежадарах, — оал вадий дош аьнча деррига а кхоачашхул моттача комбината директора Экажев Идриса. Цу тайпара де домоуправа Харсиев Султана доаха иллн а. Бакъда, соахка дена доаха иллеш вIордадаьд шоаш Iехабенга кхетадаьча наха.

...Ним-илх шу хьалха а езаш хиина ремонт хIане а ца сiи хилар бахьан долаш тхов тIа уаха шифер екхача да хийнца чудоагIа ладар. ТIоадало доххадаь чура тховнаш чулета доладеннад, пенаш хийттачара дIа-хьа къийстад, хIаьта тховнах хьалхьара хьежача гурья шоадa сийна сигале. НаIарсанагIаш мел а дешиа Iолетa кийчденнад. Цен доалдаха гIолла тIехйоал водопровод. Бакъда, коара-пов а буллаш наьха кошка а уттарш кий декаш лела безаш ба вай дувцача цIагIа баха нах. ХIаьта газ чуйиллрах-м вIалла дер а дахацар цар.

Цен коранта кIала агIа хьаштагIаш, хIаьта царна цIанкха а санобработка яй санэпидстанцеца договор ца оттаяр бахьан долаш.

Кхы дIахо уж кхоачамбоацараш ла безам бац наьха.

М. ОСМИЕВ,
журналист.

ЙIайха хургья хьайбашта

Тхона, гIишлоштъераштa, дика хов Iаи заналахь доахан шийлача базешка довхкдарах мел зо доал, мел хьоввам хуф. Цудухьа доакъер Iалашдеш санна сагота хила веза фермаш Iанга хийчъяра а.

Ахкан юкъе доладелар тхо фермашта ремонт е, Iаьлий-Юртарча отделенера яр Iанга кийча йола дукха за я. Дика кийчахьа хьаьш, йоккаенна ардакдаш дIа а йоахаш керда нйнаш техад массе а базе. Тоадаьд хораш, наIараш, тховнаш.

Укх деношка чаккдергдолаш да уж балхаш Сурхотiарча фермашка я.

Цул совгIа керда гIишлош а ю оаха хьайбашта а уж лелалдераштa а. Чуоттадаь хьайбаш кхоаби бIарча комплекс хьалхьай Iаьлий-Юртарча отделене. ХIанз хьалъеш латт цига цхьакка а 200 хьайбана лаьрхIа керда хорнник. ХIаьта хьайбаш лелалдераштa чубаха 4 цIа хьалдаьд оаха.

СССР-н Нохч-ГIалгIайчен автономеии хьаьь ах бIаь шу дизара сийна къахьегама яхье а эттa дика толамаш доах тха гIишлошъераша. ДIадахана ах шера шогех шоллагIа моттиг хьккдар оаха, республика юртбохама министерства участкашта юкъе. Из бахьан долаш 750 сом яхчак премии а елар тха коллективана.

Ремонташ е тхоашта хьакийнача 111 эзар сомах пайда ийца дала довзц тхо, 80 эзар сома маьха балхаш даь даьнад тхо дIабехкача ворхI бетка. Укх бетта дав балхаш IртIатехача кхы а дуккагIа хургда из.

Фермаш кийчъела, кхылола балхаш дечa хьинаре къахьегаш, кхычарна хьонхам телаш дукха ба тха коллективе. Царех цхьабарий цIераш яьха лов сона. Уж ба Яндиева Зина, Муталиев Муса, Сапралиев Махьмад, Измайлова Къурейш, кхыбараш. Цар гIишлош хьалъе шоаш дIаоттабаьча хьинаре а говза а къадьет.

А. САПРАЛИЕВ.
Наьсарерча «Экажевский» совхоза гIишлой участка прораб.

Доазол дехьара

АГРЕССИ СОЦАЕ

НЬЮ-ЙОРК, 24 август ТАСС-а корреспондентаца В. Шаповалов хоам бу.

Нью-Йорк Таймс - сквер яхача централни майдан тIа дуккха нах а гулбенна протест еш митинг хилар США-с дIахо я Вьетнаме лоаттаеча агрессена духьала. Масссе тайпара политически уйлаш йолаш дий тешам бе-бе болаш бола нах, боккхий нах а кагирхой а, болклойн студенташ гулбелар уххаза. Къулби-Малкбоален Азе США правительства лелаеча агрессивни акта шоаш раьза ца хилар цIаькха а дIакхайкадар духьа.

Импровизированни трибуна тIа — беспэьнника эскархочун куртка тIаьохкаш вола вIамига саг, «Вьетнама ветеранаш — тIема духьала» кхача организаце вокал. США правительства, — йоах цо, — американски халкъа ловр тергал ца а деш, дIахо а зуламе тIом бу вьетнамски халкъ хIаллакдар духьа. Духхьал цу гIулакха аккхагIча тайпара бомбаш чуетт маьрша нах бахача вьетнамски юрташта, юкъейоах напалм, химически бактеорологически герз.

«Къилбаседа Вьетнама тIа—тIа чIоагIагIа бомбаш чуеттар, дамбаши сунташ йохаяр, порташка минаш eхкар, маьрша бахе нах бовбар — цу дерригача хIамаша тешаь ду, США правительство агресси дIахо а лоаттае дага хилара. Вай из магийта мегаргдац, вай хьалех тIом соцабелгеи Тхьеу марионеточни правительства оагIув цхьанна а тайпара хьал ца лоацилгеи—йоах Нью-Йоркски городской колледжа студента.

«Сацийта нах бовбелга!», «Малхар — сох чехка!», «ДIаваларла Тхиеу!», «Соцае Вьетнама духьала агресси!», — цхьан ашарагIа кхайкаду вьетнамски авантюра духьала бараша.

ЭРГАБАЬККХА МОХК

Корея эггара гаьнагIча къилбаседене догIа гаьнна хьалхагIа дена хьа эрий лаьтта, кхьета хьукаш тIайолаш хиларах довлаш дола Пхеньу яха шавоа довкъаш. Японски доал тIаллоттача шерашка помещикийн кьяча мехкашкарча гIаьрихойн къаза Iаннла ца могаш байдда баха цига тувлалуш лийннаб корейски ахархой. Чакхдоалалургвоацача тайге вIаши гаьн-гаьна кIезиг-кIезига хувшаш баха хийнаб уж цига. Хала хиннад даьссача кулгашца биреча Iаламца кьувеа: гувнай боесешкара кагийча чIегилгаш тIара хьу йоага а еш, дохчан нокарда лаьттаи ахьад ахархоша, кем, мукъ дIабийнаб, кортолаш дIайийнай. Лоадамбоацаш хиннаб цу участкашкара чубхьа хьукъам, бирса Iа чаккдиккха иштта мара тоьаш хиннабац из. БIаьстан юхьен аьнкин акха сон буш хиннаб, мерза оалаш гулдьад. Ши-кхо шу даьннача гIолла кердача моттиге баха дIадаьхийза ца боалаш хиннаб, хIана яьлча тIатоса удобренеш йоацаш доа эсала лаьтташ геттара яьхк дерзеш хиннад.

Цхьабакъда, къе ахархой тиба моттиг хиина Iийнаяц хьунаш. Укхаза шоашта чIоагIаленаш лувцаш хиннай японски гIеэрахошта духьали латташ хиннача корейски партизанаша — корейски халкъа дикагIбола къонгашек мехкарашен.

Керда вахар денадаш цу мехкашка 1945 шера августе Корея мукъаьнаьккхачул тIехьагIа. Советски Эскара бIухоша, японски Квантунски эскара диноагIйолча доакъой духьале кег а нь бIаьш шерашка корейски халкъа дагадьллар — кхьча мехкара тIабаьхкера, лоала мукьбаьлла кхоачаше цунна новкъостал дахча хаиа чара.

Халкъа Iаьдало чIоагIа йоаккхо ю Корея лоамаи районаш догIайоллаяра. Корейски Халкъа Демократически Республика Къахьегама партен Правительствои эггаро хьалхарчо оргIаина ахархошта сийнай тайп-тайпара юртбохама техника, машича бозрыме фуцен алохиаккаташе IалашбIоб уж. Мохк мукъабаьккхачул тIехьагIа кооперативни бохамаш вIашагIдувкка доладьла Пхеме.

Йоккхий госхоаш а вIашагIтъехаэ районе. Дукха ха йоцаш со хиниае царех цаI —«Охо» яхача, цу районе бокхагIболча бохаме. Сона бIаргадайнад кIа, мукх, леи дIабийяа кхаш, мекка кхоачам бьола юхе дитачул тIехьагIа IалашаIе духха доалал дехьа дохка ккуьийта а но тIадола кхаи.

«Охо» госхоза цхьоалагIча бригада бригадира Хо Тхе Хи довкхоалеш дувцар тхона, алкха цуи цхьан бригада комбайнаши тракторашн йолаш бIар гергга тайп-тайпара юртбохама машинаши кечалаш я яхаш.

— Ерригаиа госхоярe арапэ лоаpхIача цу тайпара машинаш шиь эзар гергга вIашагIкхеттарвье, — аьлар цо. — ХIанз тхоашта хIара къахьегамхочоа итт гектар гаргга дIадув лаьтта кхоач. Из сел кишта кIезига а дац, нагахьа санна госхоз, аьлча харцдоацаш, хьесача яра хьакнина хилар а тха кхашка эггара хьалхара бола баьккха 20 шу мера ца хилар я терхалдича.

Цхьабакъда, кIаца, лемаца, квартолашна, хоаа гIортьаиа Iоц довкьашка улла Пхежу. Халкъа Iаьдал латтача шерашка керттерча хьуипромышлени районех цаI а хинил дIаэттай из Корее. Герга хьу а херх хьакха яхе материалаш а укхазара хиш тIа гIолла Iохкухьийт, цул тIехьагIа машиновкха гIолла Корея массе мийнге кхухьийт.

Японски хьупромышленникаш укхаза доал деш хиниача хана боккъонца хIалак халара кхорни тIаберсобор хьунашта. Уж къахетам боацеш хьокхаш яр. ХIаьта хIинзв Алкха уьа тIехьарча шин шера цу моттигашка дIаегIай ши миллион совгIа керла ге. Хувцаденнад хьу тедача корейний къахьегама хьалаш а.

ПХЕНЬЯН.

Ф. ЛЕСКОВ,
АПН сийнар.

ВАХАРА МАIАН

Нагахьа санна ше Гданьске а даьхIа, хьалхагIа дено цига баьхача наьапа шун къамаьл хуле, цар дукха сакъердаме хIамаш дувцаргдо шоана. Ер да царех цаI: академик... а хинна дIаэттача болхлочох Калискех.

ТIема шерашка «кхоадагIча рейхе» нвзагIа болх байта дIавига хинная кхойтта шу даьнна Сильвестр. Кертмукъа воацача цуииа хайнадац, ший да фашисташа концлагере вахийталга. Цул тIехьагIа наиа лаьцай. Штуттгоф Потулицен яхача лагерашкара шозза вада венна хиннав Сильвестр. Массаза а хьалувцаши гIаржI аьнна вIаштаваххалца еттаин хинний цунна. КIаьнк меттахьа ца хьовш нараш тIа вала ший мехкахоша гIулакх а деш. Цига лагере, гобаьнка техача кIарцкал долча аьшкасаьргел чухьнахьа, массехи польски инженераца хьоашал техад цо.

Бийсашка, болх чакхбаьначул тIехьагIа каст-каста Сильвестра юццаш хиннай цар математически формулай къайле, математика сийлаь-бокхa ма. Эзамигача сага дер чу йоссаьй цар ший даьхен кхаапенах, гонача Iилмахоч, керда вахар хьакъаленца хьалдерза йола сийрда уйла.

Вора ха концлагепа баракашка дIахкхай Калиске. Кхелета хинная из паргIатача Полше, цо юхаеттаоттаьча Гданьскерча порте волаш. Кхийна дIаэттав Гданьски политехнически институте деша вагIаш.

ХIанз шовзтакъе дизь шу даьиад цун, нихахи хьакъалахи товенна ха я.

...Тхе вIашагIкхийтар Варшаверча культурен Iилман Двореца чкъаь алхлагIча этажа тIа, Польски Iилмай Академе цхьаь кабинете.

— Хьалха дIанхача шерашка, — дуц Сильвестр Калиске, — дешар ше а дар кхыча тайпара: учебникаш тоьацар, стипендеш лабораторешн - яцар. Оккупаци хиннaчул тIехьагIа профессорехи студентехи дийна веса нагахь саг вац. Са дика аьтув баьниб. 1949 шера инженера диплом хьайийцар аз. Эггара хьалха Гданьски политехнически институт йистельккхарех цар со, къонача республике гIолла урагIен аккрагIен чакхьийлар, заводаш, инженерин гIоренш хьалдийтан хилар...

Цу хана Полше ший эггара хьалхара гIа беха долалуш цар технически физика. Из хьахиллар физика, математика, техника ларка тIа. Кердача профилах бола специалисташ кийчбергбела факультетащ яцар. Правительства яьча решенегIа Польше хьахила йолаелар эггара хьалхаве Лаккера технически Академи. Из йиллерех цаI кьона Iилмахо Калиский а хар.

Хе дIа ше йода макка хьалкхийра талант йолча инженерийи конструкторийи, Iилмахой а боккхийча специалистий а кадраш. ВIубенна дIаьалаташкахьа йодар республика. Виэза вола Iилмахо а хинна ше дIаэттачул тIехьагIа Польски вIашагIкхийтача болхлой царте мугIарашка вода Сильвестр Калиский. Цун къовлама хIалхара арадувл хIанзарча техника эггара чоалханегIа йолча проблемаех яздь керд-керда Iилман балхаш. Тохкамхочун къахьегам авар фий хеш болча наха мах бергба хIанаве 140 совгIа Iилма-тохкама болх кепатеха арабаьккхача Iилмахочун болха хьинара.

Польски Iилмай Академе эггара къонагIа вола член-корреспондент ва хIанз Сильвестр Калиский. Вовзараш доттагIийн дукха ба цун Iилман дуне чуха, эггара хьалхарча аргIанна СССР-е. Каст-каста хул из Советски Союзе.

Калиский — Лаккерча технически Академе ректор — дог тайна ва; эггара чIоагIагIа салоIаш беш вола хIана довзадва доле хIама довзалга хиларах. Нагахьа санна саг социализма духьа къахьега безам болаш вале, нагахьа санна ше йоаца дакъа доккха хилар мунна бIаргагий, тIаккха, баьздае аьлча, мегаргда вала а болх бе а...

Уж дешаш — Сильвестр Калиске мел лайнача, уйла мел аьча хIамах маIан. Iилмахочун вахара маIан.

Варшава — Москва.

В. КУЗНЕЦОВ.
(АПН).

ТАСС ФОТОИНФОРМАЦИ

КИРГИЗСКИ ССР Іилмай Академин органически химе института лабораторе кулгалхочун, химически Іилмай кандидата Курманбек Дуйдубаева тІехь иттнел совгІа химатеха болхи Іилман хІанош верде гучадахара дола шеьйтта гонахь ю.

Цул совгІа Сойлахь-белкъхьа Дай-мехка тІом тІа дакъа лоцуш тайначу 18 тІема совгІата да а ва цо.

В. Утанова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЛИТОВСКИ ССР. «Экранас» яхача Паневежски заводо кинескопаш ю. Цо арахецача продукце беирамга лилдача цу тайнарчарех йоккхагІйола специализированни завод лоархІаш я цо. Цо ю йолххий, дикале Знак енна, кинескопаш мехка а доазол дехьарча а дукхача телевизорин экрандашка дІаухийт.

СУРТА ТІА: комсомолец Альгис Петрускас.

ТАСС фотохроника.

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Цу ах эзар гоьра низ болча йоккхача дизельни автомобила чухош бІарча ремонти «передвиженчо». Уккха а 80-тонни лебедка, скважинаш йиларен уж кІелъярах йола насосни оборудовани, цементана дІакхьалешча меттигашка буруш токара роторни гІирс, скважина тоххаш бара оборудовани, скважинашка льттанна кІалха аварен хиначуча мел эшача инструментий комплект. Шийна «ги» а елла машино делаш 25-метрони телескопически вышка, турбаш Іеххара эша тІаьш. Вышка болх бе хьалъуроттаю, цул секцеш дІа-хьа йолийт управление дистанционни пультера. Цу йоккхача, низ болча 5.эзар метрга кхаччалла кІоаргал долча скважинашта капитальни ремонт яра льрхІача ше дІа-хьа лелача агрегата проект оттоный лехкадьтта машинаштьеча Азербайджански Іилма - тохкаме института болхлой группа.

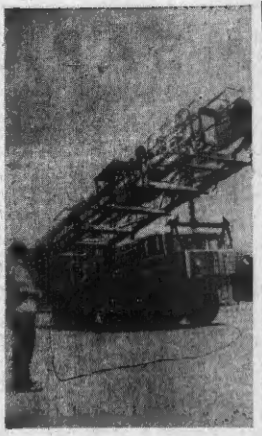

Н. ИГНАТЬЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Спорт

Мотокроссо чемпионот

25—27 августе Грознерча «Строитель» яхача поселке Къилбаседа Кавказа городашкарча мотокомандий яхьаш дІайолалургъя.

Мотокросса кхоалгІа этапа чемпионата яхьаш я уж. Чемпионата юкъе дакъа лоацаш хургъя Ставрополера, Майкопера кхыча городашкара сборни командаш.

14 дикагІйола мотоциклист ва вай республика сборни команда. Царна юкъе ва спорта мастер Корнилов.

Т. МАГОМЕТОВ.

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ШУН

Селхан вай республика яхача атлетика 10 спортсмен чувоагІаш йола команда Ессентуки яхача городе ях. Цига дехьа лоацаргдаш до Россе «Спартак» яхача обществий чемпионате. Укказа коттбальнараша Орел яхача городе 28 августе дІайолалургйолча Ерригроссийски яхьашка дикъе лаца гІоргба.

Вай сборни команда Іемаш ва йоккха опыт йола спорта мастер Приходько Анатолий. Ше кулгаллеча спортсменех тийша ва цо.

М. ПОЛОНКОЕВ.

«А» КЛАССЕ КИЙЧЪЮ КОМАНДА

Укх деношка вай республика «Спартак» общества кагирхой волейбольни команда Черкессы яхача городе ях. 30 августе кхаччалца «Спартак» яхача шоай лоІакагІа йолча Россе центральни Совета спортивни обществий лоазараш хургйа Черкессе.

Вай кагирхой команда укх тІаххьарча шерашка дика толамаш дахьад. Москве, укх шера Российски «Спартак» волейболах лоазаш хиннача яхьашка дахлара моттиг а яьккха, чемпион хилар ца.

Б. ШАКРИЕВ.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

БЕРАШ, ШУГА ХЬЕЖ ШКОЛАШ!

Дика хоамаш

ШУРИЙ ПРОДУКТАШ ДУККХАГІА ХУРГЬЯ

СССР-я Нохч-ГІалгІайчен автономии хьехь ах бІаь шу дизара сийна къахьегама вахте яьттаб Грознейски шурий комбината болхлой.

Комбината цехашта юкъе хьажача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай малкь болхача цеха коллектива. Цудухьа карара кара тела Ше йойлака яьнай цуьна.

Хьалхаре къахьег ряженка, кефир еча цеха коллектива а, 50 тонн шурий продукци ю цар дІаяра сменагІа. 40 тонн кара яп плакагІа.

Ю. АХВЕРБЯН,
комбината директор.

НАХА ДУККХАГІА ЭША ТОВАРАШ

Нохч-ГІалгІай АССР моттигера промышленноста Министерства чуйоагІача промышленни предприятий коллективаш дуккха балхаш ду бахача наха эша товараш дуккагІа арахецара. ХІара берашта эша хьамча йургуцаш арахецара йола прессаш оттаеш латт «Художник» яхача фабрике. Дукха ца говш болх бе йолалургья уж. Цул тІехьагІа шера фабрике арахеца продукци 70 эзар сома мехка дуккхагІа хургья.

* * *

Назрановски райпромкомбинате хІанз арахеца болалуш ба кхалнаьхен моІача хьехен лакироханни модельни кога гІирс. Кастта из кхоачаргба республикерча промышленни товарий тикашка, кхьачахь.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДИКА САЛОІ

Укх шера 800 дешарахо дешаш Грозненски района Чишка йиста улача «Зорька» яхача пионерски лагерь салІаш. ХІаьа яхоалгІа смена чакхйоалаш латт. Цига салІаш 270 дешархо ва. Дика салоІ бераша. Дукха дика хІамаш Іемаду цар. Укхаза я шоай художественни самодеятельност. Каст-каста концерташ уттаду, футболагІа, волейболагІа лоаз берши. Берий салоІаш дика вІаштІехьбеяна вожаташа Албакова Дибос, Кульмиева Елена, Степанова Ирина, Турпиева Раиса, кхыбараш.

В. ГАСАРОВ.

ЛОАМАШКА ЙОЛ ХЬОКХАШ БА

Ведлия района боахамаш лоамашка ухь. Дика хиннай укх шере лоамашкара йоцаш.

Укх денош йол хьокхаш ба колхозий механизатораш. ХІарзале цар Іалашъяьй 5 эзар совгІа тонн йол.

Района колхозашта юкъе хьажача социалистически яхье хьалхара моттиг лецаю, 1450 тонн йол Іалашъяь лаьрте ХХІІ съезда цІерагІен 1430 тонн йол яьккха Кирова цІерагІен колхозаш.

Белгальякила еза 700 тонн сена Іалашъяь Карл Маркс цІерагІа йола колхоз а.

Ди тІехьагІа салуш латт лоамашкара доакъар Іалашдера балхаш.

В. ПАШАЕВ,
мерта боахама управлене лертера бухгалтер.

КЕРДАЧА НИЗАЦА ДІАДОЛАДЕРГДА...

ХІара доагІа дешара керда шу ший белгалонаш йолаш да. Укх шера дІадолалур а ништа къьстта белгалдоалаш да. ДІадоладалар а чеххдалар а цхьа уйла йолаш хургда цун: «СССР-хьаьь 50 шу дизара даха доагІача тайпара накъагІоргда вай». Цу хьалашка тІа-тІа шерагІа хьожаш латт сийлахьча юбилей сийна а мехка халкъа болхам дІахо дегІабоалабара КПСС XXIV съезде оттаьь сийлахь йоккхий планаш толаме кхоачашъяр дукъа а лелаю деррига халкъа юкъара социалистически ихь.

Цу дезача цІейво, пачхадьаллькхен профтехобразование система беррига болхлой а санна, Ларвев Гапура цІерагІча «Электроинструмент» заводл, района совхозашта, автотранспортни предприятейа кхоча специалисташ кийчбеча № 14 йолча Нальчикен городской профтехучилище педагогически коллектив декхарийла ю ший деррига низаш лакха квалификаци йолаш, технически кхеташ йола болхлой кадраш кийчъяра тІаделзаде.

Дешара кердача шера кагирхой профессиональни кийчоо боарам лакхбара, беррига педагогически бедх эзгабьккха тоабара чІоагІа къахьега дезаш ба тха преподавателаш. Уж декхараш кхеташ йиш йолаш да. Хадланча шерьешш ІІахьий еш а училища материально — технически база, хІаьта керттерлар: лакхлу преподавателий, производствени дешар хьехарий говзал, наьаьта тІаьдехка декхараш кхетамцеи толамеи кхоачашдергдола низькъаш лакъ хоу цаьна.

Ший кхетабе безараьта хьалхайІа укх деношка къьетта бехктокхам хетам ва хІара педагог, мишта дІадолалдича дикагІа дІагІоргдар - хьогІ дешар яхаш уйла ю цо.

Дешара кердача шера юкхьанца декх юха кийчъюь технически черчение, спецтехнологе, металлий технологе, материаловедение, обществоведенеи эстетикан, юкхьоншара тІема гІулакх Іомаду кабинеташ хургья училища. Іилма - популярни, технически фильмаш хьувкъа, киноурокаш теля йеш хургйолаш кийчъю кабинеташ.

Теоретически занятеи урокаш ергья опыт болча инженераша: Ведзижев Мухарбика, Имагожев Бексвив, Кукурчоев Муса, Богатырев Махьмада, Чапанов Ахьмада, кхычар. Шоай предмет дика хьехе хайна ца Іеи, училища педагогаша дешархошта довзийт машинаш ярен металлах оттхалаш ярен дакъе Іилманеи тетшкавен керда каргІаеъналаш.

«Электроинструмент» завода кулгалхоша, отделений начальникаша, лоархІамегІарча инженерно - технически болхлоша чІоагІа дика хоашаш ду завод дІахо педагогагІа оагІорчилларах, училище йистеньккхаршиа заводе дергдолча балхех лаьца.

Заводе массане лоархІаша сий дешн бе училище кхетабьараш токараш Талдикин, Котиев, Джанараов Орихапов, Бочалов, слесараш Султыгов, Арчеков, кхыбараш.

Тайп - тайпара я кагирхоша училище Іомаеш йола специальностеш: металлах оттхалаш пр— токарал, слесарал - инструментальщикал, промышлени оборудованеца ремонт яра слесарал, массе тайпара трактористаш - машинисташ, автослесера говзал а тІехьа шоферал.

Производствени дешара урокаш яра во йоацаш материальни база я училище: 60 дешархочо моттиг йолаш дика кийчъяь слесарни мастерской, чулатташ 44 станок а йолаш (массе тайпара токарни, буруш хьувзаду, металл хьокха, ххмарш) токарни мастерской.

Механизаторий доалаьа я 7 трактор, 2 комбайн, 2 сеялка, кохарйи, дакийола юртбоахама техника. Шофераьта практически дешар хьехара «ГАЗ-51» — шиъ, «ЗИЛ-164», — цаІ, «Москвич—412» цаІ машинаш я.

ХІана дешара керда шу дІадолалуш, кагирхошта дешар дьехаран кхетам баьараш дикагІдола хьалаш вІаштІехьдаха гІерташ къахьег училища кулгалхоша, партийни организаци, педагогически совето. Из дакъа дерг ца хилар хаьаьехкар дукха ха йоацаш хинначча училище йистеньккхаршка хьаттача квалификаци оттаем экзаменаш. Дешархой эшшешкара из кхоачамбоацар дІададоккхара юлаш юртбоахама машиний кабинет, автолюбоватор, хьалъьь йолаш латт дешара мастергкой комплекс.

Укх деношка къонача специалистий керда низ тІакхетаргба заводаа: 32 токарь, 19 слесарь - ремонтни. Безаме тІаецаргба уж нига, цкъа дезал санна къахьегаш боахка ойдола болхлой ба царга хьежаш.

Училище йистеньккхаршта юкъе ба выпускной экзаменашка знанеш дика хилар хьахьехха, тІехдикка экзаменаш дІа я енна аттестаташ мійцараш: токараш — хІана массадолча хІамашна лечахьалкхазио Іалаш а вергволаш Саратовски индустриальни техникуме студенталла дІачуйица Патиньоев Руслан, Арсельгов Салман, кхыбараш.

Ше кхебьараш доккхача гІулакхашта накъа а боахаш, профессешка долха ихькъаш дІадоладе керда дешархой хьачуийбеш я училище.

Никъ дика хилба шун, кахьхал кила шун, кагирхой!

г. Назрань.

Б. ДИДИГОВ,
ГПТУ-14 училища директор.

КАСТТА БЕРИЙ ОАЗАШ ЕКАРГЬЯ

Назрански района школашка дика кийчо яьй керда дешара шу дІадоладара. Ерриге школаш тоаяьй, цар помещенеш шерьяьй, гойтара пособеш Іалешъяьй.

Кирова цІерагІча совхозе бахача наха доккхе совгІат хинна 640 дешархочоа лаьрхІа керда юкъера школа хьельярах.

Иштта керда 8 шерара школа хьельяьй совхоза 4-ча отделене.

ШКОЛАШ КИЙЧА Я

Массеха ди мара дисадац керда дешара шу дІадолайала. Кийча я района ерриге школаш. Укх шера хаинахье чаккдьхар школай коллективаша ремонтни балхаш.

Укх деношка хьаьлъь яннай 980 дешархочоа лаьрхІа Наьсар-Кертара юкъера школа. Дика оборудовании оттаьаь цига.

Школашта йиш йола гойтара пособеш, кердача программагІа дола учебникаш, методически литература, иштта кхыдараш Іалашдьаьл.

Укх шера района школашка керда дешара шу дІадоладергда 20 эзар гаоггача дешархочо. хІаьта хІадахча шера 18770 дешархо мара вацар района.

Дукха ха йоацаш директорий совещанн хилар, инга дийцар да дешара шу дІадоладара кийчо ярах. ХІанз укх деношка хургйолча районни августовски совещание кийчлуш ба района хьехархой.

А. ТУТЫНИНА.
Назрановски района методист.

Дика йолхо яьй районе керда бахкхача хьехархой коммунальни бытовой хьалаш тоадара.

Н. КАСАКОВА,
района инспектор.

ДУККХАГІА ХУРГБА ДЕШАРХОЙ

Ачхой-Мартана школашка дешара кердача шера дика кийчо яьй.

Отталача хана хьалха чакхдаьлар ремонтни балхаш, дуккхагІ йола школаш керда помещенеш хьетІаяь шерйир, юкхьанарча школах 8 шерара школа йир.

ЦхьоалагІча сентябре 15 эзарел 260 дешархочо дІадоладаргда дешара керда шу.

ДІадахача шера 14 эзарел 900 дешархо мара вацар района школашка дешаш.

Б. БОРЧАШВИЛИ,
района заведующи.

ДОТТАГІЛЕН МАРШРУТАШКА ГІОЛЛА

Шу совгІа хи мара яц «Са Даймохк» яха СССР хьаь 50 шу дизара хетаьь пионерийн школьникий Ерригроссийски экспедици дІайолаьь. Цу экспедице мІІан фуд яьча В. И. Ленина, цун соратникий вахарах а гІулакхех а, Советски Союзе къахьегамхой тІема, къахьегача, СССР халкъий вошла тІехьарча доттагІала традицех хьокхам а эшш дешархошта коммунистически кхетам балар да.

Сунженски районерча 251 экспедиционни отрядаш 7 эзар пионери дешархой ва цу доттагІлен экспедице хьинаре дакъа лоацаш.

Цу экспедицеа аьттув я болаш кулгал дара вІашагІвеллай оргкомитет. Цуна керте латт районни берий спортивни школа директор Ю. Г. Китаев. ХІара школе предметаш хьехача хьехархоша, пионервожатеши кулгал а деш а школай экспедиционни отрядаш.

Къастта из болх дика вІаштІехьбаьккха лелабу № 1 йолча Карабулакски юкъерча школе. «ПаргІатача республикай» йохаргйоаце шевоагІо» яхача лоттамгІа болх а беш, цу школа отрядо Къилбаседа — ХІоний, Черсий-Балкхарой, Дагестана автономни республикай историех, экономиках, культурин вахарах йола саккъерлане материалаш гулъяьй. Цу школерча бераш кхьхаташ уйийт социал республикашкарча пионерашка. СССР халкъий вахар, бис кІоаргагІа Іомаяр, дуьха.

Дуккхача кана деца хьадоагІаш да Карабулакерча школа дешархой Гавнарча Малхбоалерча пионерашцара доттагІала. Школе яьй «Са мохк памятникаш» яха фотоконкурс.

«Бригантина» яха комсомольски группа В. И. Ленина соратникех Куйбышевах, Дзержинскех кхычарех йола материалаш гулъеш я. Боккха болх беш латт школе командир Никитина Наташа йолча отрядо, шоай школе эттара хьалха хиннача пионерех йола материалаш гулъеш. 6 «а» классера отряд Молдаверча революционни къонсама истори Іомадеш я. Цо вІашагІъеллай «Молдавех йола бІаь оагІув» яха выставка.

10 классерча комсомольцаша хьадаьд «Толстой Кавказе» яха альбом. ХІаьта 7 класса пионераша гулбаьб СССР халкъий багахбуизам.

Укх шера январь бетта йир «Са мохк — са цІа» яха сурташ дахкарен «Дьяхнах ялан аларен» конкурсаш. Дика уйло тІаоэаш яп школе яь хинна «Вай паргІата Даймохк» яха школьник фестиваль а.

Школа комсомольцашеи пионерашеи Сунже советски Іаьдал отталарах йола материалаш гулъеш ба, вІашагІделлад школа комсомольски организаце истори.

Иштта дика балхаш лаьа № 2 йолча Карабулакерча школе а. Цигарча хІара экспедиционни отряда тІаьилладъ Сунже юкхьенно хиннача пионерех, эттара хьалха Ленина орденаш еннарех йола материалаш лохилга.

Отрядаша пионерски организаце истори Іомаду. В. И. Ленин мел хиннан а, цун производенешке па мел теха а городаш белгалъю. 9 классерча отрядо Кирова цІерагІча колхоза темнтар ладеш я. 8 «А», 8 «Б» классий отрядаша гулъяьй Карабулаксен газ ! чахкйохачен ехьача рентгенний экюдай продукцех йола материалаш.

Районерча беррига школьникаша доакхал деца я Нестеровски юкъерча школа «СССР — Ленинизма Даьзе» яха музей. Из хьайийлар парте XXIV съезда болх баьча дехошка.

ВорхІ раздел я музее. Хьалхарьар КПСС съездашта хетаьь я. ШоллагІчуча гулъяьй къахьегама турпалехи Ленина ордена кавалерехи йола материалаш суртаьш: Царна юкъе да Социалистически Къахьегама Турпал, «Победа» колхоза председатела Емельянова, Социалистическа Къахьегама Турпала, мехкдаьттахочун Катасонова, Ленина ордена кавалера «Путь к коммунизму» колхоза къахьегамхочун Нечаева, кхы дукхачар суртаьи царех йола материалаш.

Цул совгІа цига гулъеш я «Іаламца Ленински гІулакх хилара тІехьа», «Ленин — коммунистий парти хьаььо», «Вай ленински комсомол», «Ленин вай мохкъ», «Нохч - ГІалгІай АССР», «Вай школа яьккхараш, малаш хинна парех» яхача темагІа йола материалаш.

Школе болх беш я «Къонача географийи биологийи» отряд. Дешархоша гулъю революци хилалехьа хьалхарча географех йола материалаш, оттадьа географически словарь, вІашагІтехай гербарий, хаоттама зембоах.

«Са Дай-мохк» яхача экспедице хьинаре дакъа лоацаш я № 1 йолча Ассински юкъерча школера отряд а, укказа яьй «Пионерашка дола письмош» яхача Н. К. Крупская книжка дийцарий конференци. ХІара отделе яьй социалистически доалахье чишта лоріе ела, яхача темагІа йола беседа. 5 «А» класса дешархой ба 46-ча кхалпальха аяиационни полкера бовбераш дІабийхачеи кашмонта Іудел лаш.

ТІаьагІа я йоалуш хьалхарча моагІа 46-ча кхалпальха авиаполко тІема сийлен музей. Лерйоахаралга гулъяьй ХІ эскаро граждански тІемар хана леладаьча гІулакхех йола материал. ВІашагІбетгабеншоб Сийлахь - боккхача Даймехка тІема, доакъархоша Васина, Фарафоновна, Антоновцьнюца.

Школе болх беш я «Знание» яха киноклуб цо гойт «Комсомольцех - турпалех», предметех йола фильмаш.

№ 3 йолча Орджоникидзенскерча юкъерча школа пионерашта яьзай СССР союзни республикай герьбаш байракхаш. Укх шера яьй беттa чакхъьккхар «Сона яр дуне,ту» яха сурташ лехкара конкурс.

Цхьа, шу да Сунженски районин пионерий ШагІа Сунже пионерски болаш хьахкоаларах йола истори материалаш гулъеш йола краеведчески кружок болх беш йола. ЧІоагІа саккъердаме лар Слепцовская яхача станице ягара хьалха хиннача пионерашца вІашагІкхетар.

В. ГУЗЕЕВ,
Сунженска района пионерий школьникий ЦІен методист.

Тахани кхоанеи хургда

26 август

С. М. КИРОВА ЦІЕРАГІА ПАРК. 17.00. СССР-ча Нохч-ГІалгІайчен автономии 50 шу дизара хетаьь доттагІалехь сайре. ВІашагІкхетаргба Ленински Грозненски - сельски районий къахьегамхой. 19.30. «Красный молот» заводеи «Загорский» совхозеи культура ЦІенай художествени самодеятельноста коллективий концерт. 18.00 — Музыкальни эстрада. Программица я советски композиторий произведенеш. 19.00. «Алкоголизм уналІенон моастагІа» яха лекци. 20.00. «Хьона малхи дека из, Дальо» яха кинофестиваль. 16.00 — Сахьат дахача дену. 21.00. Сахьат хьалъьаа болх беш хургья Нохч - ГІалгІайчен художникий выставка. 17.00. Волейболаца теннисах йола яьхьй.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦІЕРАГІА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 19.00. Ахчалара кинолекторий. «Алкоголизми чухах доала зен» яха лекци.

ХИМИКИЯ КУЛЬТУРА ЦІА. 10.00. Берий утренник. 12.00. Болх беш хургья «Бригантина» яха клуб. «Іалама гІулакхаш гучадьхаеш йола къайленаш» яха утренник. 17.00. «ЛадугІа Нохч. - ГІалгІайчен ашаренка» яха дуъотий оркестра выступлени. 19.00. «Социалистически демократи дегІаохар» яха лекци. 20.00. «Со ва Советски Союза гражданин» яха тематически сайре.

В. И. ЛЕНИНА ЦІЕРАГІА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 11.00. «Малышок» яха берий кинотеатр. «Вратарь» яха художественни фильм чувхаргда. 12.00. Болх беш хургья саккъердамета аттракционий городок. 14.00. «Даьтен паргІата пронамаше» яхача кинодайджест обзор. 16.30. Нохч - ГІалгІайчен республикай доазон тІа пракрильча пачап аьхних йола выставка. 16.45. «ХІада дешарий турпалаа» яха документальни фильмаш гучахьаргда. 20.00. «Дружба» яхача пионерлагере «Вратарь» яха кинофильм хьехаргда.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦІА. 19.00. Белорусех йола кинофестиваль.

27 август

С. М. КИРОВА ЦІЕРАГІА ПАРК. 18.00. Теннисий театро «Алентина» яха спектакль. 19.00. «ДьалІакхулш йолча тІехьоашна атеистически кхетам баьар» яха лекци. 17.00 сахьат дахача дену. 21.00 сахьат даллаца болх беш хургья Нохч-ГІалгІайчен художникий выставка. 18.00—Музыкальни эстрада. Программица я советски композиторий произведенеш.

Гавет арахула шипхарин, шрыи, отметае [illegible]

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 август

9.00 — Передачай программа. 9.05— Боебола телевидени. Массанна йола гимнастика. 9.25 — Кердадараш. 9.45— Боебола телевидени. Концерт. Ленинградера передача. 10.30 — Берашта. Литовски ССР-а пачхальдкхен теникий театра «Тима яха бобаника кьингъ» аьаш йола спектакль. 11.30 — «Знахійсо». Іилман-популярни программа. 12.00 — Днестра аьараш. «Річрека» яхача нналеи халхарйа халхьа йистиба концерт. Кинопмера передачаіg. 12.30 — Боебола телевидени. Мультфильмий программа. 13.30 — Къамаа Іоткам дІа а баьккха империализмаца къонсам лоттабе деррига низаш вІашагІтохара бола социалистически революци лаьрхІам. 13.15 — Хийкий доттагІала яха кинофестиваль. «Иртыш» - Караганда» 14.05— Сийлахь - доккхача гІулакха тІехьара бІулой, Кортоев Атаби (гІалгІай меттала). 14.20. «Исход» яха художествени фильм. 15.50 — Дунен халкъашта юкъера панорама. 16.30 — Боебола телевидени. Музыкальни вІашагІкхетар. Пожалуйста налеш. 16.51— Арожара къонахІа олимпийски лоазараш чьаделар. Мюнхенера трансляци. 19.00 — Телевизорашна хьожарий хаттарашта жоп лу РСФСР-а автомобильни цьикъош хьадече а леладача а министра Николаевс. 19.35 — «Доладоала бейса» яха художествени фильм. Германски Демократически республика краийнах. 21.00 — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Валета артистий концерт. 22.00 — Советни эстрадни налеш дукха халкъашта юкъера фестиваль. Концерт. Пиате дьахча передачараш, передачай программа.

27 август

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Берашта йола Іуйрейнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Тахан шахтера. Ди дg. 10.00 — Боебола телевидени «Музыкальни киоск» 10.30 — Советски Архитектура хІамара ела традицин. 11.00 — «Андрейка» яха берашта дола художествени фильм. 12.25 — Сийлада парус. Йоккхагіа йолча классашка доазабарІаараша йола передача. 13.15 — «Поручи Іуйреб» яха художествени фильм. 14.50 — «Лаьтара автограф» яха телевизионни очерк. 16.00 — Латвийски ССР городаа Огре культура художественни самодеятельноста піем доакъашхой концерт. 15.30 — «Гучадаккхар» яха художествени фильм. 17.00 — Кинолюбителей клуб. 18.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 18.10—«Шахтераш» — яха телевизионни - документальни фильм. 18.00 — Шахтерий зачениих дола концерт. 19.45 — Телевизионно - художественни фильм. 21.00 — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Боебола телевидени Ахкаарча 20-гІча олимпийски лоазарашка. Мюнхенера трансляци. Йистеньккча кердадараш, передачай программа.

РАДИО

26 август

6.30 — Юртара Іуйре (эрсий меттала). 6.45 — «Хьона латадагІий наукаста» яха передача (эрсий меттала). 6.57 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 8.15 — Передачай программа. 8.23 — Къонах (эрсий меттала). 13.00 — «Саг къахьегамца сий лелаш ва» яха очерк (гІалгІай меттала). 13.20 — Даькенах дола нохч-гІалгІай налеш (нохчий меттала). 13.45 — «Юртера коммунисташ» яха корреспонденци (нохчий меттала). 14.00 — «Ше сийгаш». Пионераштеи дешархоштеи йоаде денлача (гІалгІай меттала). 14.30 — «Литературни Нохч - ГІалгІайчен» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 15.15 — Выступлени ю художествени самодеятельноста доакъашхоша 16.00 — «Кавказа Іуйре» яха радиожурнал.

27 август

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.35 — Ашараш. 8.15 — Передачай программа. 8.23 — Шоана дукха еза ашараш. 12.00 — Юртара вахар (нохчий меттала). 13.15 — Ашараш. 13.30 — ЙоагІаргІа таагІай» яхача Ашаева пьеси йола инсценировка (нохчий меттала). 14.00 — Концерт. (гІалгІай меттала). 14.30 — «Къахьегамца сий долаш ва саг» яха очерк (гІалгІай меттала). 14.45 — «Лахтара совгІат дешарх» яха очерк (гІалгІай меттала). 15.15 — «Массанахьа дика лаха ба» яха передача. 15.30 — КІиракандийнахьара музыкальни программа. 18.00 — Белами иштражих хьахарийн (нохчий меттала). 18.30 — Илеца доттагІал долчарна дола концерт. (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грознен кІезиг-дукха морхаш а йолаш, йоачаи а йоацаш. малхбоалехьара геттара чІоагІа мух а хьекхаш хилар а фетара. температура республике гІолла 32—37. Грозне 35—37 градус йІовхал йолаш хила а тарлу. 27 августера 30 августе кхаччалца дуккхагІча дакъе кІезиг-дукха; цхьаза нохагІа кор-хаш а йолаш, 29—30 августе юкъ-юкъе догІа а деадаш. ди а нхункъаш. малхбоалехьара гІаьдкхьача боарама мух а хьекхаш ха хила а фетара температура бийсанна 17—21, денош 29—34. 29—30 августе 27—33 градус йІовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: 364051 - г. Грозный-51 Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам. — 3-29-11; бехктохама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культуран отделий 3-01-46, промышленноста отдела — 3-42-20; юрта боахама отдела — 3-42-28, письмай отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революци проспект 7/34.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-29-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни и культуры 3-01-46, отдела промышленности — 3-42-20; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии—2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/34.

С00515. Заказ 6719.